

Evanjelická Bratislava

2-3
2021
September

Ročník 48

Evanjelická Bratislava č. 2 - 3/2021 – September; ročník 48

Martin Šefranko:	-----	Každý Bohom darovaný deň, je novou možnosťou obnovovať „chrám“	1
Ján Kolesár:	-----	Náš Pán je Bohom nových začiatkov, nie obdivovateľ toho, čo bolo	2
Viera Macháčková:	-----	Viera v Pána Boha je istota.	6
Ivka Křenková:	-----	(IN)VALID	9
		Posledný vozeň	15
Ali Popiková:	-----	Detské denné tábory na Legionárskej	16
Ester Popiková:	-----	Môj posledný detský tábor...	19
Martin Kováč:	-----	Zhrnutie druhej fázy opravy Nového kostola v roku 2021	21
Ludmila Hrušovská:	-----	Konečne sme boli spolu (dorastová chata)	29
Martin Miti Kováč:	-----	„Nič ma netrápi...“ – denný tábor mladšieho dorastu	31
Ondrej Majling:	-----	Mini rodinný tábor 2021	33
Stanislav Kaczmarczyk:	---	Posvätený život	34
Milica Miadoková:	-----	Lásky niet	39
-mš-:	-----	Kniha, to je aj malý kozmos (pamiatke Júliusa Vanoviča)	40
Martin Šefranko:	-----	Alfa a Beta kurzy (rozhovor s Jiřím Gruberom).	44
Daniel Mažári:	-----	O doraste a mládeži v minulosti	49
Boris Mišina:	-----	Spomienka na sestru Darinku Jurášovú pri jej nedožitej storočnici	50
Martin Šefranko:	-----	Zodpovedne sa starala o svoju „ružu“	52
Martin Šefranko:	-----	Viera v Krista – vzácny poklad i motív služby Pánovi	56
Peter Synak:	-----	Spomienka na Milanka Jakša.	59
Martin Šefranko:	-----	Oslavujeme Pána Boha za život a službu nášho brata	60
		K životnému jubileu Violky Fronkovej	62
		Organizácie spojili svoje sily pre preklad Biblie do všetkých jazykov	64
Mária Rázusová Martáková:		Kniha	65
		Knihy do vašej pozornosti	66
		- Tesnou bránou 2022 (kolektív autorov)	
		- Pozdvíhujem oči k vrchom (Pavel Kušník)	
		Pán Boh má veselých ľudí rád	66
		Biblický kvíz	67
		Fotoreport	69

Evanjelická Bratislava

Periodicita: občasník

Údaje o vydavateľovi:

Názov: Cirkevný zbor ECAV na Slovensku

Bratislava Legionárska

Sídlo: Legionárska 4, 811 07 Bratislava, IČO 42267145

Korešpondenčná adresa:

Legionárska 4, 811 07 Bratislava;

legionarska.ba@gmail.com

Tel.: 02/555 711 95

www.legionarska.sk

Dátum vydania: 26. september 2021

č. 2 - 3/2021; ročník 48

Cena výtlačku: nepredajné

Evidenčné číslo: EV 4391/11

ISSN 1338-7936

Redakčná rada: Jozef Budaj, Jozef Kováč,

Kristína Matúšková, Ondrej Majling,

Viera Macháčková, Matej Trepáč, Martin Šefranko

– zodpovedný redaktor

Neprešlo jazykovou úpravou.

Obálka: Členovia zborového presbyterstva

v júni 2021 počas prehliadky stavu prác opravy

Nového ev. kostola na Legionárskej ulici

Grafický dizajn: Karol Prudil

Tlač: TYPIN – polygrafické služby

Každý Bohom darovaný deň, je novou možnosťou obnovovať „chrám“

Zdá sa, že v tomto svete je smrť silnejšia ako život. Neprestáva dokazovať svoju moc. I na stránkach nášho zborového časopisu (textom či fotografiou) spomíname na viacerých ľuďoch, s ktorými sme sa ešte nedávno pravidelne stretávali na zborových podujatiach, najmä na Službách Božích na Legionárskej, no dnes už nie sú medzi nami (Helena Mažáriová, Libuša Gbúrová, Milan Jakš).

Spomienku vďaky venujeme aj ďalším, ktorí sa svojím misijným pôsobením dotkli srdc mnohých (Stanislav Kaczmarczyk, Miroslav Hvoždara st.), či pravdivo vedeli prehovoríť do svedomia (Július Vanovič). Aj oni už dokonali svoje pozemské putovanie.

S úctou myslíme na obeť májovej tragickej havárie výtahu, tiež na ľudí – čo i nemenovaných – ktorí zosnuli na Covid alebo ich časný život vyhasol v dôsledku živelných katastrof či pre iné príčiny.

Sme vďační za tých, ktorých život nezostal ležať ladom ako zaburiné pole, ale vydal dobrú úrodu. Keď na nich spomíname, nechceme hľadiť len späť, iba do „spätného zrkadla“. Iste, aj to je z času načas potrebné. Ako veriaci v Krista – Vítazu nad smrťou – sa dívame predovšetkým dopredu – na to, čo Pán pripravil tým, ktorí Ho milujú, dôverujú Mu a poslúchajú Ho.

Premýšľajme, ako je to s nami? Koľko času a príležitostí konať dobro sme plodne využili a koľko premárnili? Čo všetko sme zanedbali, nevykonali?

S najväčším ruským teológom modernej doby Sergejom Bulgakovom sa pýtajme: Neberieme vieru len ako prísadu pohodlného a sýteho života? A keď sú nám pohodlie a zabezpečenosť odňaté, hasne aj viera? ...

Je vzácné čítať svedectvá tých, ktorí prešli skúškami života, no aj v nich im práve viera v Boha – v Pána Ježiša Krista bola a je istotou. Dáva im silu zostávať platnými členmi spoločenstva slúžiacimi ďalším podľa svojich možností a obdarovania.

Služba iným je zmysluplnou – aj tá, konaná pre dobro mladej generácie na viacerých táboroch a podujatiach, ktoré náš zbor v lete zorganizoval. Vraciame sa k nim v príspevkoch tohto dvojčísla Evanjelickej Bratislavy.

Inšpiráciou, aby sa od „sviece“ Bohom nám darovanej viery, zapalovali ďalšie, môže byť aj príklad kurzov základov viery, ktoré organizujú českokobratskí evanjelici v Brne. Tiež životné príbehy tých, ktorí vieru a lásku k Bohu a cirkvi dosvedčili svojím počínaním nie len keď svietilo slnko, ale aj keď nadišli temné dni, mesiace, ba roky – a predsa nezatrpkli.

Prinášame aj zhrnutie druhej fázy opravy Nového kostola v roku 2021. Ďakujeme za veľkú Božiu pomoc a požehnanie pri uskutočňovaní diela obnovy, taktiež za úsilie a dary všetkých, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k obnove Božieho chrámu.

Každý nový, Hospodinom darovaný deň života, je novou možnosťou milovať Boha, ľudí, obnovovať „chrám“, je novou šancou, aby sme sa stávali chrámom, v ktorom prebýva Duch Svätý. Ved' Náš Pán je Bohom nových začiatkov, nie obdivovateľ toho, čo bolo.

„Ó, príď, Kriste, príďže k nám, srdcia naše zmeň na chrám, prebývajte v nich večne, prosíme Ťa srdečne.“ (Ev. spevník č. 20, 4)

Martin Šefranko, zborový farár

Náš Pán je Bohom nových začiatkov, nie obdivovateľ toho, čo bolo

(kázeň na prvých Službách Božích v obnovenom ev. kostole na Legionárskej v Bratislave, 5. 9. 2021)

„A Ten, ktorý sedel na tróne, povedal: Ajhľa, všetko tvorím nové. A ešte povedal: Napíš, že tieto slová sú verné a pravé.“ (Zjavenie Jána 21, 5)

Milý brat a milá sestra v Ježišovi Kristovi!

Počujeme to na začiatku a počujeme to aj na konci od Tvorcu celého sveta a nášho života, od dobrého Pána Boha. Počujeme, že On, Pán, všetko na začiatku stvoril, urobil, dal všetkému tvár a poriadok. A počujeme takmer

Prvé Služby Božie v obnovenom ev. kostole na Legionárskej v Bratislave, 5. 9. 2021

to isté aj na konci všetkého, na konci toho, čo urobil na začiatku – že to prerobí a prerába. Počujeme o novom nebi a novej zemi. O novom Jeruzaleme a novom živote. Náš Pán, Trojjediný Boh, Otec, Syn aj Duch Svätý je Bohom nových začiatkov a je Bohom nového. Nie je to žiadny zberateľ starožitností ani obdivovateľ toho, čo bolo. On, ktorý sedí na tróne hovorí: Pozrite, ja všetko robím nanovo, ja všetko robím nové.

Je to iné, ako to, čo bolo predtým, ako to, čo bolo doteraz, iné, ako to, čo bolo včera. Každý náš deň je nový a na to, aby sme ho zvládli, nám nestačí včerajšok. Potrebujeme každý jeden deň novú energiu, novú silu, nové prebudenie sa a aj nové rozhodnutia, aby sme žili a život pokračoval. A aj keď sa my ľudia vieme uspokojiť s tým, čo máme a neraz radi využívame vychodené koľaje, On, náš Boh a Pán, nás pred nimi varuje. On nerobí kópie, ale tvorí nové originály. Dni sa môžu podobáť a aj situácie môžu vyzeráť podobne, ale vždy je to nový deň a nová milosť a nové požehnanie.

Aj tento chrám ste vynovili a obnovili a pretvorili a spravili mnoho vecí nanovo. Je iný, ako bol ešte pred pár mesiacmi. A je to tak dobre a správne a krásne. A bude ešte krajšie, keď sa všetko dokončí. Tešíme sa dnes z toho, že tu môžeme byť a ďakujeme za to Pánovi Ježišovi Kristovi, ktorý nám, tak ako Otec, nekáže obzerať sa dozadu, ale hľadiť dopredu. Od začiatku to tak bolo. Lótova žena skamenela, keď sa obzerala dozadu. A aj cirkev je často v takomto stave, akoby skamenená, ak sa pozerá stále dozadu, len na to, čo bolo, a nie na svojho Pána, ktorý ju vedie a je vpredu. Áno, aj všetky staré veci, ktorých sa dnes možno držíme, na ktoré spomíname a pre ktoré sme možno dnes nespokojní, že je to inak, ako to bolo kedysi, boli vtedy, keď ich vytvorili, nové. Nedá sa to inak. Či hovoríme o veciach materiálnych, duchovných alebo spoločenských, je to tak. Menia sa. A všetko je zase iba do času. Ale hlavné a podstatné je, aby to všetko oslavovalo Pána a bolo prejavom našej viery v Neho.

Izrael stál na brehu Červeného mora a zdalo sa, že cesta dopredu nie je. Zozadu sa valil rozzúrený faraón so svojím vojskom, lebo všetci, celý jeho

národ utrpel pri 10. rane bolestné straty a chystali sa zmasakrovať Izraelčanov a vrátiť ich späť. Ale Hospodin Pán bol proti a urobil novú cestu. Fantastickú a jedinečnú. Cestu nového života, aj cez more. A naopak, keď sa tí istí Boží ľudia neskôr obzerali dozadu a ľutovali stratu zabezpečeného života v Egypte, nezažili napokon nové veci, nevošli do novej zaslúbenej krajiny, ale zomreli na púšti.

Pán Ježiš hovorí, že sa nemáme obzerať, ale pozeráť dopredu. Na Neho, ktorý je cesta i pravda i život. Neruší to, čo bolo, ale všetko tvorí nové. A apoštol nám hovorí, že ak sme v Kristovi, sme nové stvorenie, určené nie na zánik, dočasne utvorené, ale naveky. Boh premieňa našu časnosť na večnosť. Lebo všetko sa pomínie, ale Jeho slovo, ktoré má moc spasiť naše duše, lebo nás vedie k Nemu, Jeho slovo sa nepomínie. A ak sa dožijeme konca, o ktorom píše Ján vo svojom Zjavení, ani do domu sa nemáme vracáť, aby sme si odtiaľ niečo vzali, ale máme ísť dopredu za novým životom, lebo vracáť sa a ísť späť, znamená ísť za smrťou. Ale poslúchnuť a kráčať s Bohom v ústrety čomukolvek, čo On pre nás pripravil, je život.

Jediná vec, ku ktorej sa treba vracáť, ktorá nezostarne a je vždy živá, aktuálna a takpovediac čerstvá, je Golgota. Je to miesto obnovy a toho, keď Pán tvorí nové. Nové srdce a nový život pre toho, kto prichádza k Jeho krížu s túžbou po novom živote. Tomu má slúžiť a nás aj viesť všetko v tomto obnovujúcom sa chráme. Ku Kristovi! – To je prameň a zdroj, ktorý nepodlieha starnutiu, ani skaze, nie ako stavby a stvorené veci na tomto svete, ale naopak, Kristus mení staré na nové. Hriechom napadnuté a zlé srdce na nové, Božie. Pán Ježiš nechce, aby sme žili z toho, čo je ľudské, ale z toho, čo je Božie a to je Jeho milosť a Jeho záchrana vďaka obeti na Golgote.

Veríme tomu alebo neveríme? Je to na nás. On hovorí, že tieto slová o novom sú verné a pravé. Verné to znamená také isté, ako na začiatku. Nič sa nemení v tom, čo nám On hovoril a hovorí, aj keď sa naše postoje a názory menia. On je ten istý Spasiteľ. Včera, dnes aj naveky. On sa neprispôsobuje situácii, dobe, ale vždy nás volá, aby sme Ho nasledovali. Ak by nás tento priestor, krásne obnovený k tomuto nevedol, bol by zbytočný. Ale i dnes sme tu, aby On, Pán Ježiš bol oslávený a zišli sme sa nato, aby sme Mu ďakovali a oslavovali Ho. Chrám nás cez slovo evanjelia vedie k Ježišo-

vi a preto je nám vzácný a je pre nás dôležitý a byť v ňom nám spôsobuje radosť. A preto do neho investujeme, aby sme ho obnovili a aby slúžil ešte mnohým k poznaniu a prijatiu Krista.

Ajhľa, všetko tvorím nové. – Tie slová sú pravé, teda nie falošné. To, čo pre nás Boh robí, to nie je len nejaká ilúzia. Boh nám už dal nový život, keď obetoval svojho Syna, aby sme žili. Je to dôkaz pravosti Jeho lásky k nám. Veď kto z nás by niečo také urobil? Kto z nás by vydal svoje dieťa na smrť, kto by povedal: Ber si ho. Asi nik. Milujeme a chránime to, čo nám bolo zverené a robíme dobre. Aj keď ide o naše chrámy, ale aj keď ide o naše deti. Vo všetkom tom však kráčajme k Ježišovi, lebo iba On robí z toho a z tých, čo milujeme niekoho, niečo nové, pre večný život súce. Nech sa tak deje aj dnes v tomto obnovenom chráme a pri Jeho svätej Večeri. Poďme k Nemu a nechajme sa Jeho darmi milosti obnoviť. Amen.

Ján Kolesár, zborový farár v Cirkevnom zbore ECAV Bratislava-Petržalka

Viera v Pána Boha je istota

Keď som sa začala zamýšľať nad titulkom tejto úvahy, oslovil ma dobre známy Žalm 95, 2: „*Predstúpme pred Neho s poďakovaním zvučne Mu jasajme chválospevy!*“

Nepoviem nič nové, keď v smútku, v starostiach, v chorobách a neistote, prosím Pána Boha a Pána Ježiša v úprimnej modlitbe o vyriešenie situácie, ktorá nás sužuje, trápi a neviem si s ňou dať rady. Ľudia zažívajú rozličné situácie, ktoré si nevedia ani predstaviť, čo ich len žiť.

Život sa nám často zdá veľmi komplikovaný, najmä s pribúdajúcimi rokmi, ktoré sú poznačené uvedenými ťažkosťami. Čo s tým všetkým? Mnohí nepatríme k tým ľuďom, ktorí si myslia, aj navonok to preukazujú, že človek si poradí s problémami sám. Stretávame sa však aj s takými názormi, že človek verí len sám sebe, čo je veľmi nebezpečné, zavádzajúce a nepravdivé.

Často sa stretneme s názormi, že vo svojich myšlienkach, neistote a akejkol'vek malosti, či duševnej alebo telesnej sa zdôverujeme svojim naj-

bližším, rodičom, súrodencom, priateľom a očakávame pomoc, vyriešenie a zbavenie ťarchy, ktorá nás ťaží.

Hľadáme alternatívy, ktoré nám majú pomôcť postaviť sa na nohy. Rodinné zázemie, veriaci a milujúci rodičia, ktorí privádzajú deti k Pánu Bohu, to všetko motivuje človeka a ľudstvo byť lepším a tolerantnejším.

Čo znamená pre človeka viera v Pána Boha a v Pána Ježiša?

Odpoveďou veriaceho človeka je jednoznačne istota. Pán je istota, On nás miluje, pomáha a ochraňuje, zvráti chorobu a ľudskú biedu. Pána Ježiša potrebujeme každý deň, každú hodinu, hoci sa nám to zdá, že si sami pomôžeme a vyriešime naše problémy.

K tým ťažkým obdobiam života patrí strata najbližších, s ktorými sme žili, pomáhali si a preukazovali im lásku. Dá sa na nich zabudnúť? Často hovoríme, že čas rany hojí. Nie je to len povzbudzujúca formulácia, ktorá má zmierniť bôľ a ťažké straty. Počas života v zrelom veku som prežila aj tieto etapy života, o ktorých hovorím.

V živote človeka sa nestretávame len s problémami a smutnými vecami. Je veľa radostných a ušľachtilých chvíľ, na ktoré sa tešíme a plníme si svoje sny.

Prostredie, v ktorom sme s bratom vyrastali, bolo radostné, plné očakávaní a obklopené rodičovskou láskou a svojimi blízkymi. Keďže sme žili v evanjelickej rodine, boli sme pokrstení, modlili sme sa s rodičmi, počúvali sme Slovo Božie a veľa sme hovorili o Pánu Bohu. Bývali sme blízko pri evanjelickom kostole na Legionárskej ulici, takže sme od začiatku chodili do nedeľnej školy, neskôr na Služby Božie a boli sme konfirmovaní. Nechcem nič prikrášľovať, ale boli sme poslušné a prirodzené deti. Vďaka výchove, ktorú rodičia pokladali za veľmi dôležitú, dostali sme do vienka vieru, lásku a nádej. Prijímali sme to s pokorou a chceli sme čo najviac vedieť o Pánovi Ježišovi.

Dôležitým momentom v mojom živote bolo stretnutie s manželom, ktorého som poznala od mladosti. Často sme radi chodili k stareнке a tete do Skalice, kde sme tiež žili náboženským životom a prijímali sme Pána Ježiša v našich srdciach. S tým žijem doteraz.

Vrátim sa znova k viere v Pána Boha, čo znamená istota. To sú dve spojené nádoby, ktorá jedna bez druhej nemôže jestvovať. Vedieť, že Pán je stále s nami, že nám pomôže, keď sa nám podarí splniť úlohy v zamestnaní, doma, v škole, keď sa tešíme z krásy prírody, ktorú obdivujeme. Tešíme sa z priateľov. Za všetko, čo môžeme prežiť v radosti alebo v smútku, ďakujeme Pánovi neba a zemi. To je tá istota, sila, schopnosť a múdrosť, ktorá má moc spasíť naše duše.

Viera Macháčková, členka redakčnej rady

(IN)VALID

Novovznikajúce spoločenstvo a priestor pre dlhodobu chorých a invalidných dôchodcov v produktívnom veku, nielen kresťanov.

My pod pojmom *invalid* rozumieme človeka postihnutého, kto však hovorí po anglicky vie, že tento výraz znamená *neplatný*, opakom je potom *platný* – *valid*. Preto názov obsahuje zátvorku. Chorý, zdravotne obmedzený človek v mladom či produktívnom veku sa často cíti byť práve „invalid“ v anglickom zmysle slova, cíti sa neplatným členom spoločnosti. Nepracuje, alebo aspoň nie toľko, koľko by sa v danom veku očakávalo, nezúčastňuje sa spoločenského života v rozsahu ako jeho vrstovníci, často je sám, izolovaný. Nemá spoločné témy, alebo iba málo – s rovesníkmi, pretože tými témami sú práca, kariéra, služba, výlety, krúžky detí a často ďalšie, na ktorých sa on sám nemôže zúčastňovať pre svoj zdravotný stav a často i s tým súvisiace výrazné finančné obmedzenia. Rovnako neplatným je v iných sociálnych skupinách, ktoré trávia svoj čas inde ako v práci. Medzi matkami či otcami na rodičovskej dovolenke je tým neplatným, nemá už, či ešte, deti v tomto veku a teda jeho témy a problémy sú vzdialené, neplatné v tejto skupine. Medzi seniormi, starobnými dôchodcami, je to podobné, nemá tak ako oni množstvo zážitkov z práce či rodinného života nazbieraných počas dlhého života, nemá vnúcatá, deti v produktívnom veku a tak jedinou spoločnou témou zostávajú choroby. To je téma dôležitá, iste však nie tá, ktorej by sme chceli venovať všetok svoj čas v rozhovoroch, keďže nám výrazne ovplyvňuje každý aspekt života. Potrebujeme si od nej oddýchnuť. Zároveň je táto téma pre človeka mladého celkom inou témou ako pre starého, nie je to niečo, čo prišlo po plnohodnotnom živote, v jeho jeseni, čo človek akosi automaticky s pribúdajúcim vekom očakáva a samozrejme vplyv takejto zdravotnej situácie na život človeka seniora a mladého, či v strednom veku, je neporovnateľný. A tak znovu ostáva invalid – neplatný, aj v tejto skupine.

Toto som sama zažila a zažívam, počula od mnohých ľudí, s ktorými som sa stretla najmä v nemocniciach a čakárňach lekárov. Pre Pána Boha však ani jeden človek nie je invalid v zmysle neplatného člena spoločnosti,

pre Nehu sme všetci platnými, valid, ľuďmi s obrovskou hodnotou v Jeho očiach. Ja som veľmi vďačná, že môžem žiť s touto istotou, s vedomím, že som platnou a hodnotnou v Božích očiach a že nie som sama, ani keď sú všetci v práci, pretože On je so mnou, s Ním sa môžem vždy porozprávať. Predsa však Pán stvoril človeka ako bytosť spoločenskú, nechcel aby bol sám a to ani fyzicky, ani vo svojich myšlienkach a témach. A som presvedčená, že nemocnice a čakárne lekárov by nemali byť tým jediným miestom, kde človek nájde seba podobných, skupinu, v ktorej je aj on platným, kde sa cíti medzi svojimi. Práve preto verím, že Pán požehná toto pripravované spoločenstvo a pomôže vytvoriť priestor a čas, kde sa invalidní dôchodcovia a ľudia na dlhodobých PN budú cítiť platnými.

Aké sú moje osobné skúsenosti s chorobami, čo ma vedie k tejto forme služby a čo si pod ňou predstavujem?

Samozrejme, ako každý, som zažila rôzne ľahšie ochorenia. Ako mnohí, nejakú tú operáciu. Ako niektoré, problematické tehotenstvo a veľmi komplikované pôrody. Avšak prvá väčšia skúsenosť s dlhodobou PN prišla, keď mi v 33 rokoch, v období rodičovskej dovolenky s 2,5 a 4,5 ročným dieťaťom,

diagnostikovali rakovinu. Dodnes ďakujem Bohu, že viedol moje myšlienky a po vyslovení diagnózy tou mojou prvou bolo: „Ďakujem, veď ja mám roky, ak by ma zrazilo auto, mala by som sekundy.“ Viem, že nie každému sa dostane požehnania prijať takúto diagnózu s vďačnosťou a nájsť to, za čo byť vďačným v živote s ňou. Ja som to našla. A keďže som nebola v práci, mala som čas venovať sa svojim deťom a službe deťom a mamičkám v našom klube Benjamín a Benjamín mini. – Vždy, keď som vládala, tak som tam približne 2 až 6 hodín týždenne niekoľko rokov bola. To nie je dostatok síl na riadne zamestnanie, ale mnoho na službu. Rovno z rodičovskej dovolenky som teda cez dlhodobú PN prešla do invalidného dôchodku. V tom čase som sa osobne stretla s niektorými aspektmi života chorého človeka:

- » byť odkázanou na fyzickú pomoc druhých a naučiť sa ju prijímať
- » žiť s výzorom, ktorý nie je bežný a ľudia Vás sledujú, dívajú sa na Vás rôzne – niekoľko mesiacov som bola bez vlasov – nájsť spôsoby, ako sa s tým vyrovať
- » vyrovať sa so stratou niektorých fyzických schopností v každodennom živote – stratila som jemnosť v prstoch a poškodením nervov v ramene mám problémy s chytaním či držaním vecí, ktoré mi často z ruky i vypadávajú
- » vyriešiť sociálny status a návrat do práce – prechod z rodičovskej dovolenky do invalidity, návrat na čiastočný úväzok a na inú pracovnú pozíciu ako ZŤP

S Božou pomocou som boj s rakovinou vyhrala, ale vzhľadom na následky a bolesti som šla do práce iba na čiastočný úväzok. Popri tom ma Pán začal viesť aj inou cestou, dával mi stretávať sa s ľuďmi, ktorí potrebovali pomoc – potešenie a povzbudenie v strachu z choroby, ktoré som ja tak zadarmo dostala od Neho v myšlienkach a mohla sa oň podeliť. Povzbudenie a pomoc pri riešení zmeneného vzhľadu, rady pri vybavovaní preukazov, kompenzácií, dôchodkov a podobne.

Potom však prišla druhá vážna skúsenosť so životom s obmedzeniami. Po necelých piatich rokoch od diagnózy rakoviny som sa jedno ráno nedokázala postaviť z postele. Dôvod som poznala – seknutie platničky. Od svo-

jich 25 rokov som mala problém s vysunutou platničkou, ale veď kto dnes nemá, a tak som roky pomocou fyzioterapie, liekov, občasných obstrekov a sem tam krátkych PN-iek žila s vedomím, že raz operácia príde, ale ako lekár povedal: „Až prestanete chodiť“. Prišlo to. Postupne neoperačné riešenia, hospitalizácie, infúzie, fyzioterapie, obstreky obyčajné, pod CT, cez kostrč, ... Napokon operácia, druhá, potom tretia aj so stabilizáciou (ľudovo „šróbami“) v priebehu necelých dvoch rokov. Mojich detí sa známami nepýtali, ako sa má mama, ale či je mama doma alebo v nemocnici, keďže som v rôznych nemocniciach bola aj medzi operáciami veľmi často. A keď to už vyzeralo, že bude dobre, tak sa mi do roka v kúpeľoch stalo, že sa stabilizácia a štepy (kúsky kostí) v stavcoch a medzi nimi, pri mieche uvoľnili a nasledovala ďalšia rýchla operácia. Znovu mám v srdci veľkú vďačnosť a vedomie, že Pán všetko riadi úžasne. To, že sa to stalo v kúpeľoch, umožnilo rýchlu pomoc, prevoz sanitkou na operáciu do Bratislavy, kde už čakali lekári a znovu Pán pripravil všetko tak, že to boli najlepší z najlepších. Ak by sa to nestalo na mieste, kde hneď bol lekár, a ak by ma neoperovali naozaj špičkoví lekári, asi by sa nepodarilo po operácii obnoviť funkciu poškodených zvieráčov a zostala by som, ľudovo povedané, na plienkach, keďže išlo o stav, keď sa musí operovať do niekoľkých hodín. Posledná operácia, rok a pol po tejto, mi potom dala šancu vrátiť sa kúsok do života, pretože neurostimulátor – prístroj, ktorý mi priamo do miechy vysiela elektrické impulzy – mi veľmi výrazne zmierňuje roky trvajúce bolesti. Znovu nachádzam silu aspoň pár hodín v týždni a chcela by som ich tráviť užitočne. Stretla som sa v posledných rokoch s ďalšími skúsenosťami zo života s telesným postihnutím, keďže nervy do nôh sú poškodené a tým nohy čiastočne necitlivé a ochrnuté, i keď vďaka Bohu som neokúsila mnohé ťažkosti, ktorými chorí prechádzajú, s týmito som sa stretla:

- » byť odkázaná na cudziu pomoc – byť „ležiak“ – i keď iba niekoľko dní nedokázať vôbec chodiť, neustále potrebovať pomoc pri podaní či zodvihnutí čohokoľvek či nedokázať prejsť viac ako pár metrov a tak nemôcť vyjsť z bytu
- » nedokázať sedieť vôbec, či len do pár minút – niekoľko mesiacov, rokov, ješť po stojačky, v čakárni u lekárov ledva „visieť“ na barlách alebo

ležať na stoličkách a už vôbec nie si s niekým sadnúť na obyčajný rozhovor, napríklad pri kávičke

- » nemôcť nielen šoférovať, ale ani sa prepravovať autom na viac ako pár minút, keďže sa v ňom sedí, nehovoriac o problémoch pri nastupovaní a vystupovaní, takže mať veľmi obmedzené možnosti toho, kam sa človek môže dostať
- » neustále, niekoľko rokov trpieť silnou bolesťou a to i napriek silným liekom proti bolesti, opiátom, a musieť svoje dni riadiť potrebou mnohých hodín ležania
- » prežívať úplnú samotu doma aj niekoľko dní, keď rodina odcestuje a celkovú samotu pretože nemôžete ísť ani zotrvať tam kde sa ľudia stretávajú
- » nemôcť vyjsť 3 mesiace z bytu, pretože opravujú výťah a schody sú neprekonateľná prekážka
- » tráviť týždne v nemocniciach
- » chodiť s barlami, ale nájsť i spôsoby ako si pohyb s nimi uľahčiť, či chodiť s chodítkom (vozíkom pred sebou) a hľadať bezbariérový prístup

Znovu mi však Pán vo všetkom dával a dáva silu. Viem že nie každý dostáva takýto úžasný dar pokoja a pozitívneho pohľadu v podobných situáciách. Mne ho Pán dáva a dáva mi aj možnosť sa oň deliť, verím, že to aj mám robiť. Dával a dáva mi do života ľudí, ktorým môžem svojimi skúsenosťami pomáhať, poradiť. Keďže som vyštudovala učiteľstvo v odbore prírodopis a nemecký jazyk, učila som nemčinu so zameraním na zdravotníctvo i túto skúsenosť z oblasti medicínskych vied mi Pán dal používať pri pomoci. Stretla som ľudí, ktorí nerozumeli tomu, čo im vlastne je, báli sa. Rozumiem lekárske nálezom v „medicínskej reči“ a dokážem ich „učiteľsky“ jednoducho vysvetliť a Pán ma viedol k ľuďom, ktorým takéto pochopenia vlastnej diagnózy veľmi pomohlo. Raz mi Pán poslal do života človeka, ženu, ktorá pracovala ako koučka v medzinárodnej firme, vidiac ako v nemocnici zdieľam skúsenosti, rady, modlitby, vysvetlenia so spolupacientmi, povedala: „Venuj sa tomu“, venuj sa pacientskému koučingu a tak som sa začala. Každému, komu som mohla radou, rozhovorom, skúsenosťou či inak pomôcť, som povedala, že

môže kontakt na mňa dať komukoľvek zo svojich blízkych či známych, ktorí by tiež mohli takúto pomoc potrebovať. Nie je to práca, je to služba, občasná, ale verím, že užitočná a pre to by som ju rada zahrnula do pravidelných stretnutí spoločenstva (IN)VALID a tým vytvorila i miesto kam si ľudia môžu po takúto formu pomoci prísť. Zároveň by to však malo byť predovšetkým miesto prijatia, miesto, kde invalid bude „valid“, platný a bude medzi tými, ktorí sú na tom podobne. Predpokladaný termín začiatku spoločných každotýždenných stretnutí v zborovom dome na Legionárskej, je otvorenie bezbariérového prístupu do nášho kostola. Aj stretnutia by mali byť bez bariér, bez toho, aby niekomu bolo treba vysvetľovať prečo ste tam vydržali iba pol hodinky, prečo ležíte či stojíte keď hovoríte so sediacimi ľuďmi, prečo každých pár minút odskočíte na WC či natiahnuť si boľavú časť tela, ... Tu je predpokladaný program tohto jedného dňa v týždni, zohľadňujúci čas, ktorý je obyčajne určený na vychádzky pri dlhodobých PN:

9:00 – 10:00 poradňa, koučing (viď nižšie) a služba pri príprave občerstvenia

10:00 – 10:30 kávička s desiatou

10:30 – 11:00 prezentácia a zamýšľania sa na tému: Bolest' v Biblii a v živote kresťana, modlitby

11:00 – 11:30 prezentácia a rozhovor na aktuálnu tému z oblasti zdravotvedy, liečby, voľnočasových aktivít chorých a postihnutých, lekárskej terminológie a pod., ak sa podarí, tak aj s hosťami z danej oblasti

11:30 – 12:00 voľné rozhovory, spoločenské hry

Prosím, ak Vás to zaujalo, poskytnite mi návrhy na témy, ktorým by sme sa mohli venovať. A prosím, neste vo svojich modlitbách tento projekt, nech je požehnaným miestom a časom pre tých, ktorí ho potrebujú.

KOUČING PACIENTA

Možno Ti život dal menej ako iným, možno Ti vzal viac ako iným, no vždy existuje cesta ako žiť (s)pokojne.

1. Pomoc s pochopením choroby a/alebo liečby:

„preklad“ lekárskej správy do „bežnej“ reči, vysvetlenie choroby pomocou obrázkov, videí a pod., vysvetlenie navrhovaného liečebného

postupu, priebehu choroby atď.

!!! Nespochybnujem závery lekárov ani nimi navrhnutú liečbu!!!

2. Poradenstvo pri príprave do nemocnice:

čo si zbalit' podľa toho, čo pacienta čaká, na aké drobnosti nezabudnúť, ako zabezpečiť fungovanie domácnosti, deti, domáce zvieratá atď. počas hospitalizácie, ako využiť čas v nemocnici a pod.

3. Psychická podpora a zmiernenie sociálnej izolácie:

rozhovory (osobné aj telefonické), pochopenie, motivácia, hľadanie pozitívneho pohľadu na situáciu, povzbudenie, kontakty na patientske organizácie, združenia a aktivity, pre veriacich kresťanov aj spoločné modlitby, atď.

4. Poradenstvo pri riešení finančných problémov:

vybaviť PN, ZŤP, invalidný dôchodok, kompenzácie, príspevky, zľavy, atď.

5. Pomoc s návratom do bežného života:

pomoc pri výbere zdravotníckych a iných pomôcok, na uľahčenie každodenného života, z ktorých mnohé môžu byť aj módnym doplnkom, možnosti prispôsobenia či úpravy prostredia, bytu, hľadanie možností rehabilitácie.

6. Pomoc s návratom do pracovného života:

Poradenstvo pri zmene kariéry, možnosti uplatnenia sa na pracovnom trhu vzhľadom na chorobu alebo postihnutie, možnosti rekvalifikácie či osobného rozvoja, kontakty na chránené dielne atď.

Ivka Křenková, členka cirkevného zboru

Posledný vozeň

Chlapec s rodičmi cestoval každý rok vlakom k babičke na letné prázdniny a rodičia sa domov vracali na druhý deň rovnakým vlakom.

Jedného dňa chlapec povedal rodičom:

„Už som dosť veľký, mohol by som ísť k babičke tento rok sám?“

Po krátkej diskusii rodičia súhlasili.

A tak stoja spolu na nástupišti, lúčia sa s chlapcom a dávajú mu posledné rady, zatiaľ čo chlapec opakuje: „Áno, viem, už ste mi to vraveli stokrát...!“

Vlak už ide a otec šepká: „Syn môj, keď sa budeš cítiť zle alebo sa budeš báť, toto je pre teba!“ A dá niečo chlapcovi do vrečka.

Teraz je chlapec po prvý raz vo vlaku sám, bez rodičov... Dáva sa von oknom, okolo neho chodia cudzí ľudia, sú hluční, vchádzajú do kupé a opúšťajú ho. Sprievodca krúti hlavou nad tým, že ten malý človečik tam je sám. Chlapec sa zrazu cíti veľmi nepríjemne a začína sa báť. Skloní hlavu, utiahne sa do rohu sedačky, do očí sa mu tlačia slzy...

V tej chvíli si spomenie, že mu jeho otec dal niečo do vrečka. Trasúcou rukou vytiahne kus papiera a číta: „Synček, sme v poslednom vozni...“

Tak to v živote chodí. Musíme nechať naše deti ísť, veriť im. Ale vždy sme pripravení byť v poslednom vozni, aby sa nebáli. Zostaneme s nimi, kým sme nažive.

(Prevzaté z internetu)

Detské denné tábory na Legionárskej

Hurá prázdniny! Takto to bolo 30. júna na konci školského roka. Všetci sme sa tešili, že:

- » od 1. júla 2021 môžeme začať denné tábory,
- » opäť sa stretneme so starými kamarátmi, či spoznáme nových,
- » na ten krásny voľný čas, na rôzne zážitky, ktoré boli pred nami.

Teraz už môžeme len spomínať a veriť, že opäť o rok sa znovu stretneme.

Aj my, vedúci, sa tešíme na čas strávený so starými či novými účastníkmi detského denného tábora. Tento rok som sa na deti obzvlášť tešila, keďže vlni som sa pre zlomeninu ruky táborov nemohla zúčastniť.

Mali sme aj obavy, ako to všetko bude v tejto nejstej dobe, plnej opatrení kvôli covidu, ale opäť sa mi nedá inak, len povedať, že Pán Boh má v rukách všetko a postaral sa o nás: Ďakujeme Ti Pane Bože!

Vďaka Jeho pomoci i vďaka skvelým spolupracovníkom z farského úradu (Lenka Izáková, Matej Trepáč, Ondrej Majling, Martin Šefranko) a každoročným dobrovoľníkom (Peťa Zahorcová, Anika Trepáčová, Anitka Kučinská, Kika Kráľová, Jožino Budaj, Janči Skalský, Matej Popik, Ondrej Majling ml.) sme sa mohli s vierou pustiť do príprav dvoch turnusov denného tábora.

Téma táborov bola: Na kráľovskom dvore. Spoločne sme sa cez biblický príbeh Ester presunuli do Médsko – perzskej ríše. Spoznali sme dávnú históriu Peržanov, ale aj židovského národa. Deti i my vedúci sa máme čo učiť od Ester a Mordochaja. Aj oni mali svoje problémy a starosti, ale boli verní Bohu, učili sa pevne stáť v pravde a byť odvážnymi. Učiť sa tomu je aktuálnou výzvou aj pre súčasných dospelých i deti.

Na oboch turnusoch sme mali úžasné deti, ktoré spolupracovali a tešili sa na táborové aktivity. Ráno sme začínali spoločnými hrami, potom bola desiatka a dopoludňajší program s kráľovnou Ester. Na konci týždňa nás čakala významná udalosť – židovský sviatok Púrím. Na jeho slávenie sme sa všetci celý týždeň pripravovali. Deti si vyrábali masky, vlajky, oblečenie pre kráľovnú, pripravovali hostinu, dokonca aj piekli koláčiky známe ako „Hámánove uši“.

Popoludní nás čakali výlety, hry, aj opekačka. Všetko sme spoločne zvládli. Deň za dňom, krok za krokom ...

Dokonca sme prvýkrát mali možnosť zaúčať aj mladučkých vedúcich, ktorí v prvom turnuse absolvovali tábor ako účastníci a v druhom turnuse

nám boli pomocou pri spoločných hrách. A veruže si počínali veľmi dobre.

Čo dodať na záver? Ďakujem a prosím.

Ďakujem za Božie vedenie a ochranu na každom kroku počas tábora. Ďakujem, že tento tábor nie je o jednom človeku, ale o spolupráci tímu. Rodičom ďakujem za dôveru a deťom za radosť a vďačnosť.

Prosím Pána Ježiša, aby to, čo bolo zasiate do detských sŕdc, mohlo priniesť bohatú úrodu. Prosím za ďalších dobrovoľníkov, ktorí by sa venovali deťom a tak slúžili Pánu Bohu ako nás to učí náš Spasiteľ a Pán Ježiš Kristus: „Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“ (Matúš 25, 40)

Pozn: Púrium je najradostnejší spomedzi židovských sviatkov. Pripomína víťazstvo Židov pod vedením Mordochaja a kráľovnej Ester nad Hámánom, ktorý zamýšľal vyhubiť židovský národ. Tieto deje sú opísané v biblickej knihe Ester.

**Ali Popiková, zborová katechéta, hlavná vedúca
jedného z turnusov detského denného tábora**

Môj posledný detský tábor ...

Keď sa povie denný tábor, prvé, čo mi napadne, je Denný detský tábor na Legionárskej. Bol to prvý tábor, na ktorom som bola. A zároveň to boli aj jediné denné tábory, ktorých som bola účastná pravidelne každý rok. Prvýkrát som tento tábor navštívila pred piatimi rokmi a odvtedy si leto bez toho neviem predstaviť. Ale priznám sa, že na tohoročný tábor som pôvodne nechcela ísť, no mamina ma presvedčila, keďže bola hlavná vedúca, aby som to skúsila a ja som jej za to vďačná.

Nie je to obyčajný tábor, je to kresťanský tábor a to je na ňom to najlepšie. Užiješ si veľa zábavy a zároveň spoznávaš Pána Boha.

Tento rok bola hlavná téma tábora biblická postava – kráľovná Ester. To ma, samozrejme, veľmi potešilo, lebo aj moje meno je Ester. V tábore som sa naučila, čo som si dosiaľ ani neuvedomovala – aký hlboký význam má v sebe tento príbeh biblickej Ester:

Pán Boh sa vždy postará o svoj národ,
buď verný ako Mordochaj,
buď statočná ako Ester.

Je to len kúsok z toho, čo som sa počas táborového týždňa naučila.

Okrem tém sa mi veľmi páčili aj výlety. Boli sme napríklad na Bratislavskom hrade, v parku, ktorý sa nazýva Jama. Nemôžem zabudnúť na opekačku, kde bola aj veľká hra. Jednou z veľkých táborových hier bola aj mestská hra. Každý tím mal určenú svoju trasu v meste a úlohou bolo niesť posolstvo o Ester formou básní zo stanovišťa na stanovište. Na každom z nich sme dostali krátku báseň a na najbližšom stanovisku sme ju (členovia tímu) museli povedať. Celá hra trvala 120 minút. Mestské hry má na starosti skvelá vedúca Peťa.

V tábore bol priestor aj na spievanie – chválili sme spoločne Pána Boha. Peťa spolu s Matejom a Anitkou nám pripravili tento čas chvál. Sú veľmi talentovaní a tak chvály s ich hudobným sprievodom na gitare a cajone sme si spoločne užili.

Za posledných päť rokov sme si všetci obľúbili pieseň *Cestou zaprášenou*. Hoci je v českom jazyku, rýchlo sme si ju zapamätali a stále nám znie v hlave.

Myslela som si, že v tábore bude málo chutné jedlo, podobne ako v školských jedálňach, no mýlila som sa. Na obed sme chodili do Českej pivnice, kde varili veľmi dobre. Všetkým chutilo a nikdy sme neodchádzali s prázdny žalúdkom.

Na detský tábor som sa vždy veľmi tešila, tento rok som však bola ako účastníčka naposledy. Hoci som bola jednou z najstarších, tábor som, si veľmi užila.

Na tábor však chcem ísť aj nabadúce. Nie však už ako dieťa, ale ako členka tímu vedúcich – pomáhať šíriť Božie slovo a venovať sa mladším.

Ester Popiková, účastníčka detského denného tábora

Zhrnutie druhej fázy opravy Nového kostola v roku 2021

S radosťou sme prežili Služby Božie, ktoré sa konali 5. septembra 2021, prvýkrát po deviatich mesiacoch od zatvorenia kostola kvôli 2. vlne koronakrízy a lockdownu. Presbyterstvo cirkevného zboru prijalo na začiatku roka 2021 rozhodnutie, že je potrebné využiť tento medzičas, ktorý limitoval naše stretávanie v kostole ako aj v rámci spoločenstiev v zborovom dome, na realizáciu druhej etapy opravy kostola. Na prechodné obdobie, od jari do konca augusta 2021, nám poskytol náhradný priestor na nedeľné bohoslužby zbor Cirkvi bratskej na Cukrovej ulici v Bratislave, zo čo im úprimne a zo srdca ďakujeme.

Prvá etapa opravy kostola sa uskutočnila v roku 2013, keď boli vymenené pôvodné okná kostola za nové, hliníkové s trojsklom, pričom boli vtedy premaľované zvislé steny v interiéri kostola na bielo. V súvislosti s touto opravou bola vykonaná aj oprava vonkajšej fasády kostola, kde boli menené okná, bolo tam vymenené oplechovanie, vo vnútri boli prebrúsené travertínové parapety okien. V kostole bola z podlahy odstránená pôvodná PVC podlahovina, ktorá bola úplne popraskaná a zvetraná, betónová podlaha

pod ňou bola prebrúsená. Opravené boli aj ozdobné mriežky s mosadznými platničkami, ktoré sú osadené na výduchoch teplého vzduchu v kostole. Toto všetko tvorilo prvú fázu opravy kostola.

Od roku 2014 sme sa začali pripravovať na druhú etapu opravy kostola, čo bolo do značnej miery podmienené súhlasným stanoviskom zo strany Krajského pamiatkového úradu v Bratislave. Predmetom rokovania s pamiatkovým úradom bola najmä nová koncepcia osvetlenia kostola, ako aj lokalizácia a tvarové prevedenie bezbariérového vstupu do kostola. Diskutovali sme o mnohých variantoch riešení osvetlenia ako aj bezbariérového prístupu. Uvedené rokovania sa podarilo ukončiť skutočne až po mnohých

rokokoch. **V lete roku 2020 sme získali súhlasné stanoviská k novému riešeniu osvetlenia, ako aj k riešeniu bezbariérovej rampy**, čo bol zásadný impulz na prípravu druhej fázy opravy kostola. Po získaní týchto súhlasných stanovísk od pamiatkarov prebiehala detailná projektová príprava prác a výber dodávateľov materiálu a zhotoviteľov prác. Potrebné je tiež uviesť, že cirkevný zbor si vytváral na túto druhú fázu opravy dlhodobu finančnú rezervu, ktorá bola ďalšou podmienkou začatia samotných opráv. Finančná rezerva vznikla aj vďaka milodarom od darcov a členov cirkevného zboru, za čo každému, kto prispel na tento zámer, ďakujeme. Predpokladané náklady na opravy kostola v roku 2021 boli 158 000 €, z toho 28 000 € bolo

určených na bezbariérovú rampu. Vzhľadom k tomu, že v priebehu prác sa prišlo na viaceré práce, ktoré bolo potrebné urobiť navyše, celkové náklady budú o čosi vyššie. K prácam navyše patrilo celkové oškrabanie omietok a ich presadrovanie pred maľovaním, tak na stenách ako aj na stropoch, pretože nestačilo len maľovanie stien. Navyše sa ešte riešila výmena exteriérového ochranného sita pred oknami s vitrážami a tiež výmena prípojky studenej vody pre kostol vrátane výmeny rozvodov studenej vody v kostole. Presný prehľad nákladov bude k dispozícii koncom októbra 2021.

Ešte predtým, ako by sme uviedli prehľad opráv, ktoré sa uskutočnili za ostatných päť mesiacov v roku 2021, je potrebné spomenúť, že **významná časť rôznych opráv a prípravy hlavných stavebných prác prebiehala aj medzi rokmi 2014 až 2020**. V týchto rokoch boli postupne prebrúsené a ošetrované ochranným tvrdým voskom všetky drevené lavice v kostole, na prízemí ako aj na chóre. V sakristii bolo vymenené pôvodné okno za nové, bol do nej dovedený aj optický kábel s napojením na internet. Priestor veže kostola, nad archívom, najmä jeho drevené schodisko boli opravené a ošetrované ochranným náterom. Boli vymalované aj vnútorné steny v tejto hornej časti veže kostola. V hlavnej časti kostola po dlhšej príprave a konzultáciách bol rozšírený oltárny stupeň zhruba o 1,5 metra v smere do vnútra, t. j. do priestoru kostola, skrytou drevenou konštrukciou (pódium) s komfortnými nástupnými drevenými schodmi po celom obvode oltárneho stupňa.

V tejto časti kostola bol vymenený aj koberec. Následne bola zhruba o meter a pol presunutá z pôvodného miesta aj kamenná krstiteľnica, aby nebola tak tesne pri stene, ako pôvodne bola. Súpis týchto prác by nebol úplný, ak by sme neuviedli, že v prízemnej časti kostola boli z prednej časti kostola odobraté dva rady lavíc a v zadnej časti kostola, kde je hlavný vstup, bol odobratý jeden rad lavíc. Hlavnými dôvodmi bolo to, že v prednej časti kostola bol rozširovaný oltárny stupeň a v zadnej časti kostola vznikol komfortnejší priestor pre nástup do kostola ako aj pre prípad, že tam budú sedieť rodičia s deťmi v kočíkoch.

Na konci roku 2020, opäť po viacročnej príprave a súhlase miestneho úradu, boli vymenené pôvodné stromy v predzáhradkách kostola, ktoré boli poškodené a druhovo nevhodné, za nové a zdravé stromy – okrasné hrušky so stĺpovitou korunou. Na konci roka 2020 bol objednaný aj travertín z kameňolomu na Spiši pre vyhotovenie novej časti schodiska s podestou k ocelevej bezbariérovej rampe. **Rok 2021, v ktorom prebehla hlavná**

stavebná časť druhej fázy opravy Nového kostola, začal symbolicky schválením uznesenia na zasadnutí mestského zastupiteľstva, ktorým Hlavné mesto SR Bratislava prenajalo nášmu cirkevnému zboru za symbolický ročný nájom vo výške 1 € parcely okolo nášho kostola, za čo sme poslancom mestského zastupiteľstva a vedeniu mesta vďační.

Na začiatku druhej fázy opravy kostola bolo od 26. 4. do 30. 4. 2021 v interiéri kostola vyhotovené celopriestorové lešenie. Po postavení lešenia prebiehali postupne nasledovné práce: odstraňovanie starých náterov a zvetranej maľovky, výmena starých rozvodov elektriny za nové rozvody, demontáž pôvodného osvetlenia – lustrov a repasácia časti pôvodných svietidiel. Organ bol obalený OSB doskami a fóliou, aby sa nepoškodil. Fóliami boli obalené aj lavice na prízemí a na chóre. Veľké plochy stropov boli zosilnené sklotextilnou sieťkou kvôli popraskanému podkladu, následne boli opravované a finalizované nové sadrové omietky. Na veľkých plochách tak boli sadrové omietky viackrát brúsené, následne ošetrené malbou na bielo. Na streche kostola prebiehala oprava hydroizolačnej fólie, oplechovania a zvodov dažďovej vody. Počas rekonštrukcie interiéru bola vymenená aj prípojka studenej vody kostola, pretože pôvodná bola ešte olovená, vymenená bola aj stará časť kanalizácie. Rozšírená bola aj do vodomernej šachty pri kostole.

Náročné na prácach bolo aj to, že ich časť prebiehala počas vysokých denných teplôt (okolo 36 st. Celzia), tesne pod stropom. Zhotovitelia prác – murári, maliari a elektrikári však práce výborne zvládli, aj v náročných podmienkach. Po vyhotovení omietok a vymaľovaní kostola začalo prebiehať aj osadzovanie novej sústavy osvetlenia, v časti rebrového stropu –v najvyššej časti kostola, ako aj osadenie reflektorov na dvoch bočných nosných lištách na stropoch nad chórom kostola. Počas júlových dní v denných aj vo večerných hodinách prebiehali viacnásobné skúšky nastavenia tohto nového stropného a priestorového osvetlenia. Osadzovanie nových a repasovaných pôvodných svietidiel bolo dokončené počas augusta. 2. augusta 2021 boli z interiéru kostola odvezené posledné kusy celopriestorového lešenia. Počas septembra budú ešte dokončené a sfunkčnené aj nové rozvodné skrine elektriny na prízemí, z hľadiska dokončovania bude dôležitú etapu dokončovacích prác tvoriť prebrúsenie betónových podláh a realizácia finálnych

polyuretánových vrstiev podláh, tak na prízemí ako aj na chóre kostola. Značnú časť práce budú mať ešte zvukári a technici, aby dokončili osadenie podlahových zásuviek a boxov na dátové prepojenia káblov.

Začiatkom roka 2021 bola zmontovaná oceľová rampa k bezbariérovému vstupu. Počas jarných mesiacov bolo skompletizované súvisiace travertínové schodisko s podestou k bočnému vstupu do kostola. Počas septembra bude doplnená posledná časť zábradlia a bezbariérová rampa a vstup budú kompletné.

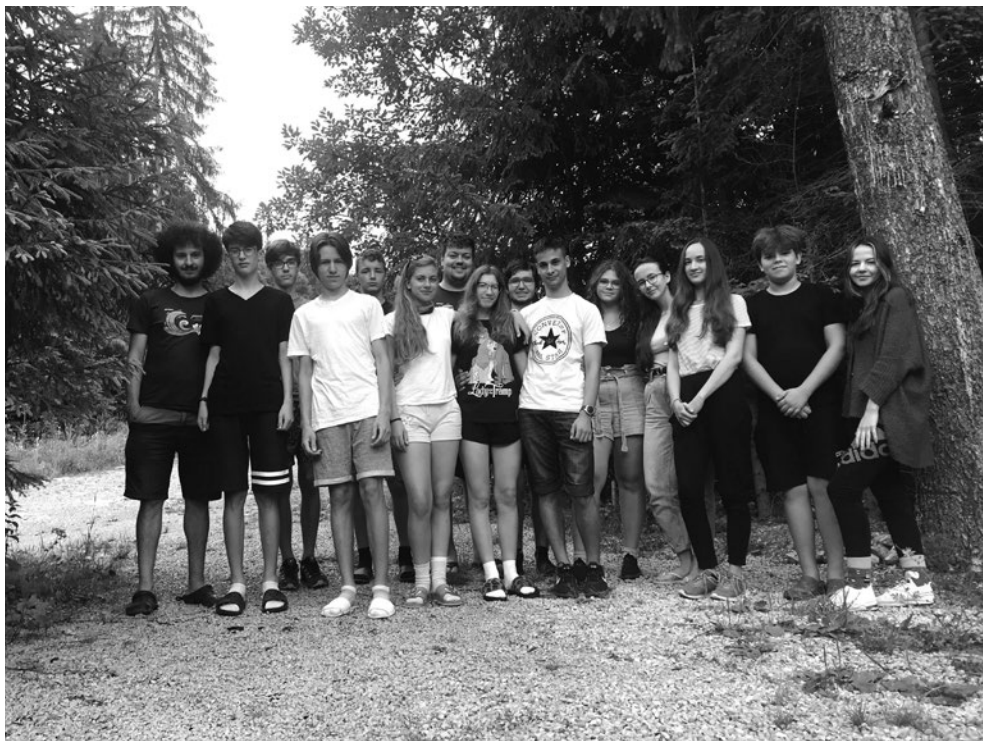
Obnovený interiér kostola umožňuje vyznieť architektúre, oltárnemu priestoru a hre svetla. V priestore už nie sú spustené lustre, na ktoré sme boli dlhé roky zvyknutí. Nový spôsob osvetlenia pozostáva z piatich úrovní (skupín) svietidiel, ktoré poskytujú mäkké, teplé svetlo: na prízemí, na chóre, nad chórom, osvetlenie rebrového stropu a doplňujúce osvetlenie oltárneho priestoru. Obnovený a novým spôsobom nasvietený interiér je dôstojným príspevkom k prezentácii funkcionalistického chrámu, ktorý navrhol známy architekt M. M. Harminc. Veríme, že obnovený priestor interiéru kostola sa Vám bude páčiť a budete sa v ňom cítiť dobre.

Čaká nás ešte tretia fáza opravy kostola, ktorá bude zahŕňať výmenu obkladu na veži a priečelí kostola, rekonštrukciu plochej strechy kostola a rekonštrukciu plôch v okolí kostola (trávniky, obrubníky, dopojenie centrálnej promenády). Určitá oprava sa bude týkať aj kotolne kostola, kde sa preskúma, či je potrebné meniť plynový horák pre ohrev teplého vzduchu. Predpoklad realizácie tretej etapy stavebných prác je v roku 2022 a 2024. Predchádzať im musí opäť detailná projektová príprava, schválenie navrhnutých riešení zo strany pamiatkového a stavebného úradu.

Osobitný článok bude pripravený s cieľom poďakovať a uviesť prehľad všetkých pracovníkov farského úradu, našich spolupracovníkov, zhotoviteľov a dodávateľov prác a materiálu, ktorí sa podieľali akýmkoľvek spôsobom na príprave a realizácii druhej hlavnej stavebnej etapy opravy kostola v roku 2021. Naše poďakovanie im však vyjadrujeme už teraz.

V novembri 2021 si budeme môcť radostne pripomenúť 88. výročie od dokončenia výstavby a posvätenia nášho kostola na Legionárskej ulici. Vďaka patrí nášmu Bohu, za požehnanie tohto diela a prác na obnove nášho Nového kostola na Legionárskej ulici v Bratislave.

Martin Kováč, zástupca zborového dozorca

Konečne sme boli spolu (dorastová chata)

Ak ste sa náhodou 11. júla 2021 ocitli na Hlavnej vlakovej stanici v Bratislave, mohli ste si uprostred zvyčajného zhonu všimnúť aj skupinku nadšných dorastencov. Po roku strávenom v skľučujúcej izolácii bol nápad, že by sme v lete mohli ísť spolu na chatu pre všetkých svetielkom nádeje. Naše modlitby boli vypočuté. Spoločne sme sa vypravili do Ružomberka a odtiaľ do rekreačného strediska Hrabovo.

V okolí ubytovania na nás už čakalo množstvo atrakcií. Pár minút chôdze od chaty ležala vodná nádrž Hrabovo, kde sme sa mohli kúpať a člnkovať (chlapci s obľubou využívali túto možnosť a chodili skákať do vody aj päťkrát denne, dokonca raz aj v noci). Za nádržou sa vynímalo ruské koleso. Vyskúšali sme tiež lanový park a jeden deň sme sa vyviezli lanovkou na Malinô Brdo, odkiaľ sme si urobili menšiu túru. Každý si takto prišiel na svoje.

Zišlo sa nás šestnásť, z toho štyria vedúci. Na začiatku mal každý z nás odpovedať na otázku, aké sú jeho očakávania. Niektorí prišli zažiť srandu, oddýchnuť si, iní túžili po dobrých rozhovoroch, chceli sa spoznávať a budovať vzťahy, alebo duchovne načerpať. V podstate sme ale všetci prišli kvôli tomu istému: tráviť spolu príjemný čas ako spoločenstvo.

Každý deň sa niesol v duchu jednej z tém z audio-zamyslení od Mariána Kaňucha, seniora Turčianskeho seniorátu. Zamýšľali sme sa nad štyrmi prioritami v živote: modlitba, odpočinok, vzťahy a práca / služba. Je potrebné poznať, aké miesto majú mať tieto hodnoty v našom živote a ako si správne rozvrhnúť náš čas. Učili sme sa o tom, aké dôležité je v tejto uponáhľanej dobe tráviť čas v tichosti a samote, v rozhovore s Pánom Bohom. Premýšľali sme nad dôležitosťou správneho oddychu, nad zdravými, fungujúcimi vzťahmi a nad našou prácou a službou.

Túto našu akciu by som nenazvala táborom. Bolo to skôr ako rodinná dovolenka. Občas nám neprialo počasie a museli sme sa vnútri schovať pred búrkou. Občas sme vôbec nemali naplánovaný program a nerobili sme nič špeciálne. Ale nič z toho nám neprekážalo, pretože sme jednoducho konečne boli spolu. A myslím si, že práve tie drobnosti, ktoré by sa dali nazvať nedostatkami, boli v skutočnosti presne to, čo sme potrebovali. Potrebujeme spolu vedieť tráviť čas, aj keď akurát nič špeciálne nerobíme. Spolu leňošiť, spolu sa rozprávať, hrať sa. Bavilo nás len tak sedieť a klásť si otázky z hry „Pokec“, ktoré nám pomáhali bližšie sa spoznať. Niekedy v nás chvíle ničnerobenia podnietili kreativitu tvoriť vlastné hry. Bolo úžasné pozorovať, aký je každý z nás jedinečný a ako sa vzájomne dopĺňame.

Domov sme sa vrátili 15. júla. Naše cesty sa na chvíľu rozišli za ďalšími prázdninovými zážitkami, ale v septembri sa opäť ako rodina stretne a budeme ďalej spoznávať Pána Boha aj seba navzájom. Verím, že to, čo sme spolu zažili cez leto nás veľa naučilo a ostáva už len dúfať, že aj nasledujúci školský rok prinesie ďalšie podobné požehnanie.

Ludmila Hrušovská, členka dorastového tímu

„Nič ma netrápi ...“ denný tábor mladšieho dorastu

Aj toto leto sa v našom cirkevnom zbore z Božej milosti uskutočnil denný tábor pre mladší dorast. Z Božej milosti – a to nemyslím len ako frázu, pretože práve zoči voči epidémii koronavírusu je každé ľudské plánovanie veľmi neisté. Vďaka Pánu Bohu, naše plánovanie nebolo márne a tábor sa uskutočnil.

Počas piatich dní (26. – 30. júla 2021) sme sa spolu s 29 dorastencami stretávali na Legionárskej v podzemí a odtiaľ podnikali mnohé zaujímavé výjazdy. Celý tento čas sa niesol v znamení hlavnej témy tábora: „Nič ma netrápi ...“ Táto veta je v súčasnosti častou odpoveďou teenagerov, keď sa s nimi snažíte nadviazať rozhovor o tom, ako sa majú. Ale naozaj ich nič netrápi? Či azda niečo skrývajú? Alebo sa im len nechce rozprávať? Prípadne,

sú už zo všetkého takí otupení? Alebo ich skutočne nič netrápi a sú spokojní s tým, čo majú. A je vlastne dobré keď človeka vôbec nič netrápi? Aj nad týmito otázkami sme sa na tábore zamýšľali. A nielen to.

Ukázali sme si, že aj keď sa máme dobre, predsa by nás malo aspoň troška trápiť, čo sa deje okolo nás. Mali by sme si predsa všimnúť ľudí, ktorých niečo trápi, alebo sa vo svojom živote pre niečo trápia. Veď na to tu sme, aby sme si navzájom pomáhali niesť naše bremená. K tomu nás povzbudzuje aj Božie slovo, to nás učí aj Pán Ježiš Kristus, ktorému nikdy nebolo zatažko pomôcť a povzbudiť, ktorý prišiel na tento svet, aby nám ukázal, ako sa navzájom milovať a vzájomne si slúžiť a svoju lásku k nám dokázal tým najúžasnejším spôsobom, keď sa obetoval na kríži za naše hriechy, aby sme my mohli žiť.

O tomto, ale aj mnohom inom bol náš tábor. Podnikli sme exkurziu na hasičskú stanicu v Pezinku, kde sme si spolu s dobrovoľnými hasičmi mohli vyskúšať, ako zapojiť hadice a uhasiť požiar, boli sme venčiť psy z bratislavské-

ho útulku, zdokonalili sme sa v tímovej spolupráci v zážitkovom centre Team up, zahráli sa v lese na záchranárov a odviezli sa lanovkou na Kolibu a sladko si zaleňovali v piatok na kúpalisku. Okrem toho sme mali možnosť vypočuť si dvoch zaujímavých hostí – chlapíka, ktorý pracoval v útulku pre bezdomovcov a študentku medicíny, ktorá stážovala v nemocnici v Ugande.

Ďakujeme Pánu Bohu za všetko, čo tak rýchlo ubehlo a stratilo sa v minulosti a prosíme Ho, aby sme nezabudli. Nezabudli na Jeho lásku k nám, ale ani na Jeho túžbu odovzdávať tú lásku aj druhým a hlavne, aby sme sa vedeli konštruktívne trápiť pre našich blížnych.

Veľká vďaka patrí aj všetkým dobrovoľníkom, ktorí na tábore poslúžili!

Martin Miti Kováč, vedúci tábora mladšieho dorastu

Mini rodinný tábor 2021

Už druhý rok po sebe sa, nielen kvôli pandemickej situácii, ale aj kvôli iným komplikáciám, nekonal náš tradičný rodinný zborový tábor. Bolo nám to veľmi ľúto, lebo tábory slúžia k budovaniu zborového spoločenstva a bližšiemu spoznávaniu sa. Keď sa to však nedá vo veľkom, skúsili sme to, podobne ako pred rokom, čo i len v malom. Aspoň ako táborový tím sme si urobili minitábor.

Minulý rok sme spoznávali Gemer a tento rok sme sa presunuli o dosť severnejšie od maďarských hraníc k poľským. Šesť dní sme strávili v Penzióne Maja v oravskej obci Vitanová. Každý deň sme začínali čítaním Božieho slova, rozhovormi nad ním, ale aj spevom starších mládežníckych piesní, ktoré niektorých vrátili do čias mladosti a iných zase do čias raného detstva. Po spoločenstve vždy nasledoval nejaký spoločný program, pre ktorý nám Orava ponúkala pestré možnosti – či už turistiky (Juráňova dolina, Roháčske plesá), relaxu (termálne kúpalisko v Oraviciach), alebo poznávania (skanzen v Zuberici). Tí pohodlnejší a odvážnejší sa vybrali na trhy do neďalekej poľskej obce Jablonka. Večer sme sa zase venovali spoločným hrám, najmä bedmintonu a jeden večer spoločnej grilovačke.

Bol to čas, ktorý sme vnímali ako Boží dar, ktorý nám dal nielen na od-
dych, ale aj na bližšie spoznávanie sa a duchovný rast.

Ondrej Majling, zborový farár

Posväcený život

**„Ale jako je svatý ten, který vás povolal,
budte i vy svatí v celém způsobu života“ (1. Petra 1, 15).**

**„V Něm nás již před stvořením světa vyvolil,
abychom byli svatí a bez poskvrny před jeho tváří“ (Efezským 1, 4).**

Co znamená slovo „**svatý**“? Toto slovo má v podstatě dva významy:

První význam slova svatý je: „**duchovně a mravně čistý**“, tedy bez špíny hříchu. Pán Bůh si přeje, abychom žili čistým životem bez jakékoli duchovní a mravní špíny, tedy bez hříchu. To je pro náš život ta nejvyšší norma – norma Boží svatosti. Uvědomujeme si, že je to norma velmi náročná ke splnění, protože žijeme ve špinavém světě. Pán Bůh nám však ten svatý život umožňuje skrze očistění Kristovou krví. Křesťan činí pokání ze svých hříchů a je očišťován Kristovou krví. To je zdroj křesťanovy čistoty – zdroj darované svatosti: „**Krev Ježíše**

še Krista, Jeho Syna nás očišťuje od každého hříchu... Jestliže doznáváme své hříchy, On je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očišťuje nás od každé nepravosti“ (1Jana 1,7+9). „**Čím více krev Kristova očistí naše svědomí od mrtvých skutků k službě živému Bohu**“ (Žid 9, 14). Velebíme Pána Ježíše, že Svou obětí nám připravil zdroj k očišťování a k novému životu ve svatosti.

Druhý význam slova „**svatý**“ znamená: „**oddělený pro život se svatým Bohem**“. Co to v praxi znamená? Pro lepší pochopení uvedu příklad: My víme ze zkušenosti, co to znamená být oddělený pro život v armádě. Od chvíle, kdy mládenec narukuje a dostane vojenské oblečení, je vojákem ve dne i v noci. Je podřízen svým velitelům a je zcela oddělen pro plnění vojenských úkolů. Vše, co dělá, dělá jako člen armády, do které patří. Všude, kam jde, kde se pohybuje, reprezentuje armádu. S oddělením pro Pána Boha to je podobné. Kdo je oddělený pro život se svatým Bohem, je pro tento život oddělen stoprocentně. Protože život s Bohem probíhá především v duchovní oblasti, může člověk žít s Bohem v každém čase, ve dne i v noci, na každém místě, tedy všude při plnění všech životních úkolů. Tak jako voják je vždy a všude vojákem, tak Boží člověk je vždy a všude odděleným pro život se svatým Bohem.

Svatost křesťana není tedy z člověka, ale ze svatého Boha, který křesťana posvěcuje. Svatý Bůh proniká Svou přítomností celou bytost i život křesťana: „**Ale jako je svatý ten, který vás povolal, buďte i vy svatí v celém způsobu ži-**

vota" (1Petra 1,15). „**Vás Bůh jako první vyvolil ke spáse a posvětil Duchem a vírou v pravdu**" (2Tes 2,13). Nebeský Otec nás vychovává k vyššímu cíli, k podílu na Svě svatosti (Žid 12,10).

Kdo byl prvním svatým člověkem na zemi? Byli to naši prarodiče Adam a jeho žena Eva. Oba byli stvořeni jako svatí pro dokonalý život se svatým Bohem. Žili v dokonalé duchovní a mravní čistotě. O nich skutečně platilo „*svatý Adam*" a „*svatá Eva*". Kdyby byli ve své svatosti vytrvali, byl by dnes život na zemi úplně jiný. Naši prarodiče podlehli však pokušení. Jistě si mysleli, že život, pro který se rozhodují v pokušení, bude životem ještě kvalitnějším. Tak to představovala satanova lákavá nabídka. Pod vlivem satanova pokušení se rozhodli pustit se cestou svévole, tedy cestou neposlušnosti vůči Bohu. Asi si neuvědomovali, že je to cesta do duchovní a mravní špíny a zkázy. Dali zelenou žádostem svých očí a žádostem svého těla.

Svaté společenství s Bohem bylo ztraceno a jejich dosud čistý život se ponořil do děsivé špíny. A tuto duchovní a mravní špínu předali pak všem svým potomkům jako dědictví. Apoštol Pavel jmenuje tuto špínu: „**Necudnost, nečistota, bezuzdnost, modlářství, čarodějství, rozbroje, hádky, žárlivost, vášeň, podlost, rozpory, rozkoly, závist, opilství, nestřídmost a podobné věci**" (Gal 5,19). To vše naplňuje život jejich potomků v celých dějinách. Opravdu hrozná dědictví.

Pánu Bohu bylo líto lidí zotročených hříchem a satanem, a proto se rozhodl, že připraví pro člověka záchranu z duchovní, mravní a tělesné zkázy. Daroval lidstvu nový dokonalý **VZOR** svatého a čistého života ve Svém Synu Pánu Ježíši Kristu. Tento vzor svatého života svítí všem národům jako **JASNÉ SLUNCE**. Pán Ježíš praví: „**Já jsem světlo světa; kdo mne následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života**" (Jan 8,12).

Člověk však není schopen následovat Pána Ježíše Krista vlastními silami a není schopen sám žít podle tohoto vzoru. Proto Pán Bůh připravil rovněž vykoupění člověka z děsivé zkázy, z otroctví hříchu a z otroctví satana. Obětovaný a vzkříšený Pán Ježíš Kristus, který se stal naším Vykupitelem, má moc vysvobodit člověka z otroctví hříchu, z otroctví veškerého zla a dát člověku novou přirozenost a nový život. Zřetelně to vyjádřil apoštol Pavel: „**Jsem ukřižován spolu s Kristem, nežiji už já, ale žije ve mně Kristus. A život,**

Vlavo ev. farár Miroslav Hvoždara († 11. 2. 2021) s manželkou Olgou († 31. 3. 2021) a synčekom Petrom, vpravo ev. farár Stanislav Kaczmarczyk († 26. 4. 2021) s manželkou Olgou; ev. fara Slavošovce, leto 1966, foto z archívu Violy Fronkovej

ktorý zde nyní žiji, žiji ve víře v Syna Božího, který si mne zamiloval a vydal sebe samého za mne“ (Gal 2,20). Člověk, který přijme Pána Ježíše jako svého Zachránce, dostane Ducha svatého, který formuje v člověku nové vlastnosti a činí z člověka nové stvoření. Z milosti Boží může pak člověk žít novým posvěceným životem: „***Neboť toto je vůle Boží, vaše posvěcení, abyste se zdržovali necudnosti***“ (1Tes 4,3). „***Vždyť Bůh nás nepovolal k nečistotě, nýbrž k posvěcení***“ (1Tes 4,7). Nový život v posvěcení je Božím programem pro

každého křesťana i pro celou Kristovu církev. „**Kristus si zamiloval církev a sám se za ni obětoval, aby ji posvětil a očistil**“ (Ef 5,27). „**Tak se nyní dejte do služby spravedlnosti k posvěcení**“ (Řím 6,19).

Život v posvěcení a ve svatosti znamená pro křesťany také veliké soustředěné úsilí. Proto apoštol napsal křesťanům tato slova: „**Usilujte o svatost, bez níž nikdo nespatří Pána**“ (Žid 12,14). Jelikož žijeme ve světě veliké nečistoty, která je velmi agresivní, je potřebné, abychom bděli a usilovali vytrvat v poslušnosti a v následování Pána Ježíše.

Použijme **přírovnání**: Tento svět můžeme přirovnat k široké řece plné špíny, která teče do moře zkázy. Každý člověk pluje po této řece ve své lodičce. Většina lidí se nechává unášet proudem vody. Kristus nás však volá, abychom pluli proti proudu, směrem k čistému prameni. **Plout stále proti proudu a stále veslovat**, to je velmi náročné a je k tomu třeba pevné rozhodnutí a veliké úsilí. **Žít svatým životem znamená veslovat a plout proti proudu tohoto světa**. Svatý život není možný bez velikého úsilí. Veliký důraz je položen na slovo „**usilujte!**“. Život ve svatosti znamená pro nás stálé soustředěné úsilí. Proto nás Pán skrze Své slovo povzbuzuje: „**Posilněte proto své zemdlené ruce i klesající kolena a vykročte jistým krokem**“ (Žid 12,12). „**Vytrvejme v běhu, jak je nám uloženo, s pohledem upřeným na Ježíše, který vede naši víru od počátku až do cíle**“ (Žid 12,2). „**V horlivosti neochabujte, buďte vroucího ducha, služte Pánu. Z naděje se radujte, v soužení buďte trpěliví, v modlitbách vytrvalí**“ (Řím 12,11).

Pro každého křesťana je to veliká milost, že nás Pán oslovil a povolal k novému životu ve svatosti. Jsme za to velmi vděční a prosíme o vedení Duchem svatým, abychom vytrvali a svými životy přinášeli našemu Pánu čest a slávu. Proto se Pán Ježíš i za nás přimlouvá: „**Posvěť je pravdou; Tvoje slovo je pravda. Sám sebe za ně posvěcují, aby i oni byli v pravdě posvěcení**“ (Jan 17,17+19). Proto také s vděčností vyznáváme s apoštolem Pavlem: „**Proto se namáháme a zápasíme, že máme naději v živém Bohu, který je Spasitel všech lidí**“ (1Tim 4,10).

Stanislav Kaczmarczyk, evanjelický farár (*11. 9. 1936 †26. 4. 2021)

(S láskavým dovolením redakcie mesačníka Cestou svetla prevzaté

z č. 6/2021 tohto časopisu)

Lásky niet

Lásky, veru, niet.
Nám vládne chladný rozum
a vecná logika ženie nás vpred.

City sú len príťažou,
keď treba rozhodnúť
čo vziať a čo nechať
v každodennom zápase
o dosiahnutie mét.

Nie – lásky niet.
Je iba potreba prežiť a uspieť
dnes, zajtra,
každým dňom.
Je nemúdry, kto umára sa tým,
čo nie je, či nebude,
kto dá na city
a verí detským snom.

No možno preto, že niet lásky,
je clivo a smutno tak,
preto napriek bohatstvu a zdaniu
i prepychové paláce
pôsobia trúchlivo,
sťa opustený vrak.

Ja však stále verím,
že niet väčšej sily,
ako je lásky cit.
Verím aj v to,
že nepominie,
kým len dvaja,
čo veria v ňu,
na svete budú žiť.

A je mi ľúto tých,
čo nepocítia záchvev v srdci
keď šumí vietor v stromoch,
keď padá prvý sneh,
tých, čo kalkulujú s výhrami
a netrápi ich
ani jedna, jediná
z toľkých ľudských bied.

Ľudia pestujte Lásku
len ona je schopná spasiť
náš hriešny svet.

**Milica Miadoková,
evanjelička žijúca v Bratislave**

(Zo zbierky: Chvenie duše v prúde času, Porta libri, Bratislava 2014)

Kniha, to je aj malý kozmos (pamiatke Júliusa Vanoviča)

Vlani, na 1. slávnosť vianočnú (25. 12. 2020), zomrel Július Vanovič (nar. 11. 4. 1935 v Dražkovciach pri Martine). Bol významným slovenským literárnym vedcom, esejistom, redaktorom, v neposlednom rade členom nášho cirkevného zboru. V r. 1991 obnovil časopis Tvorba (založený v roku 1940 Emilom Boleslavom Lukáčom) a s prestávkou bol jeho šéfredaktorom až do svojho skonu.

Ako dieťaťa „triednych nepriateľov“ (jeho otca odsúdili v politickom procese s organizátorom SNP v Turci Viliamom Žingorom) zažíval už v mladosti príkoria. Pre kádrové dôvody ho vylúčili z gymnázia, ktoré napokon smel dokončiť externe. Na politický zásah musel nútene prerušiť aj vysokoškolské štúdiá. Štúdium slovenčiny na Filozofickej fakulte UK absolvoval neskôr – v období politického uvoľnenia – externe. Pracoval v Matici slovenskej, v Bratislave v Slovenskej pedagogickej knižnici. Bol redaktorom Slovenských pohľadov, Mladej tvorby, pôsobil v Ústave slovenskej literatúry SAV. Zo štúdií a zamestnaní bol „odídený“ osem ráz. Vo svojich dielach zdôrazňoval potrebu mravnej očisty, pokánia. Vydal okolo dvoch desiatok knižných titulov, väčšina z nich mohla vyjsť až po r. 1989.

Z Vanovičových publikácií spomeňme: Antidialógy (1968), Kniha o starom Martine (1990); Druhá kniha o starom Martine (1993); Tretia kniha o starom Martine (1999; dostal za ňu Cenu Literárneho fondu za r. 1999); Cesta samotárova (1994 – portrét Júliusa Barča-Ivana); Osobnosť Václava Černého (1999), Prozaik proti totalite. Prípád Alfonz Bednár (2003); Kronika nepriznaného času (2008 – román napísaný v 70. rokoch 20. stor.; obdržal zaň prémiu Literárneho fondu).

Prinášame niekoľko myšlienok z knihy Júliusa Vanoviča **Listy zo starého dvora** (2012), za ktorú dostal Cenu Asociácie organizácií spisovateľov Slovenska za rok 2012.

Celebrity – rovná sa osobnosti zdanlivé, len neosobnosti alebo osoby a osôbky. Lebo osobou sa rodíme, ale osobnosťou sa stávame: a to nie šikovnícky, úspechom v podnikaní, privatizovaní a zbohatnutí, ani nie po-

slaneckými a ministerskými kreslami, miliónárskymi vilkami a desaťmiliónovými ziskami, klamstvom a tunelovaním, ani nie hustotou frekvencie svojho mena v bulvárnych tlačovinách, ale: – duchovným a mravným snažením celého života, jednotou a stálosťou v názoroch, čiže vernosťou sebe

samému aj nadosobným hodnotám: vo vlastnom konaní a presvedčení. Vernosť aj v politických režimoch, ktorým vravíme totalitné, najmä v tom poslednom, najtotalitnejšom. Jednota, stálosť, vernosť, neprotirečivosť, čiže: *charakternosť* – tá sa ukáže rovnako v dielach ducha a tvorby: v umení a kultúre tak ako aj v politickej strane, politickom živote, vo vedeckých ústavoch SAV, aj v podnikaní, obchodovaní, súdnom, policajnom či administratívnom konaní; vo funkciách aj podriadených miestach, slovom, všade. (S. 63 – 64)

« « « » » »

Bez pokračovanie tohto života po smrti nemal by náš, tak biedne odžitý život zmysel, bol by len nespravodlivosťou ako otvorenou a nezahojenou, stále krvácajúcou ranou; bol by krutým, absurdným, ale aj márnym – zbytočným – torzom. Len sub specie aeternitatis, iba vo vedomí, že večnosť je už teraz, môžeme žiť vo vedomí uskutočňovanej spravodlivosti, satisfakcie. Nič sa nemá stratiť z toho, čo si tu na zemi vyvinul. (S. 86, štvrtok 10. 10. 2002)

« « « » » »

Zdá sa, že ľudia zabudli na to, čo by nikdy nemali zabudnúť a nezabúdajú na to, čo mali dávno zabudnúť. To prvé chce znamenať, že sme príliš rýchlo zabudli na obeť a zlá, ktoré s našou pomocou alebo nemým súhlasom napáchal minulý režim, že sme prirýchlo pustili z hláv to, za čo by sme sa mali do smrti hanbiť – ale nezabudli sme na svoje „najvernejšie“ vlastnosti a pudy: egoizmus, korisníctvo, bezohľadnosť a mocichtivosť, ľahostajnosť k slabším a menej úspešným. A najmä nezabudli sme na mamon, na to slovenské zlaté teľa, ktorému sa ako novembrovému božstvu odsluhuje ponovembrová bohoslužba. (S. 124, r. 2001)

« « « » » »

Kniha, to je aj malý kozmos, ktorý mám v aktovke alebo viaceré v knižnej poličke, v tej poličke snov, a súhvezdia toho kozmu si môžem rozsvetovať kedy chcem, kdekoľvek a kedykoľvek potrebujem. (S. 155)

« « « » » »

Kolko ľudí píšucich literatúru a o literatúre čítalo Bibliu, knihu kníh? Najmä z generácie, ktorá sa dnes najviac rozhadzuje a ktorá nad literárnym životom, tým pseudoruchom, vládne!

Nie je to základný nedostatok v myslení o sekulárnej literatúre, vo vycitovaní skrytých významov, staronových hodnôt; toto istého, len prevliekajúceho sa, večného ľudského ducha?

Kniha kníh: kniha základných existenciálnych, aj tých hraničných situácií; ako dotykov či zrážok človeka s Bohom; ako demytologizovanie mýtmi, podobenstvami a symbolmi presýteného literárneho, vlastne básnického biblického jazyka. Učebnica rozlišovania historicky poplatného, čiže aj mŕtveho, od živého a platného, bijúceho v archaizovanej biblickej reči súčasným existencionálnym pulzom. (S 166, 19. 5. 2009)

« « « » » »

Keď sme v Novembri 89 odzväňali starému neporiadku, štyridsať rokov trpenému zlu, videli sme ešte oblohu plnú pomyselných hviezd.

Ale s takýmto vypáleným nebom bez hviezd nikto z tých, čo vítali prevrat, nepočítal.

Čosi sa stratilo, čosi zhaslo, čosi odumrelo. Niekdajšie, to predkomunistické cítenie, niekdajšie myslenie, niekdajšie pohľady na oblohu nad nami. Dnešné oči už nevidia nekonečno, sledujú len krátkodobosť, chvíľu a jej bubliny. Hľadajú bohatnutie, konzum, rozkoše a pohodlie – a na konci všetkého ako svoju najväčšiu nepriateľku: evidujú smrť. Nenávidenú, ale definitívnu bodku za všetkým. Nie ako Záhadu alebo Nádej, ale ničotu a tmu.

Necítia, nepotrebuju jednotu, mravnú celistvosť svojho života, nehľadajú centrum securitátis, ten najhlbší a bezpečný, pre seba najdôležitejší stred;

netúžia po pravde ani po zákone, čo zaväzujú všetkých. Slávna Kantova hviezdna obloha nad človekom a mravný zákon v ňom sa zrútili a rozplynuli. Aj povinnosť: to „vznešené veľké meno“. Nastal Lipovetskeho „súmrak povinnosti“. Deklarácia práv človeka sa dávno, pradávno vyhlásila – Deklaráciu povinností dnešného človeka doteraz nik nevyhlásil ani nespísal. (S. 203 – 204)

Pripravil - **mš-**

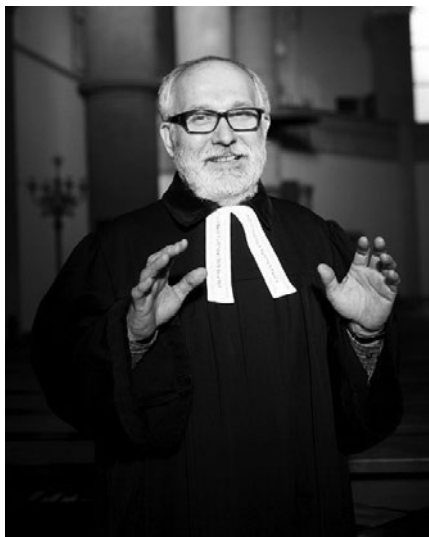
Alfa a Beta kurzy **rozhovor s Jiřím Gruberom**

Jiří Gruber je skúseným farárom Českobratskej cirkvi evanjelickej (ČCE) v zbore Brno 1, seniorom Brnianskeho seniorátu ČCE a predsedom Synody ČCE. Publikuje v cirkevnej tlači. Je autorom kvalitných katechetických publikácií: Otázky a odpovedi – Evangelický katechismus pro mládež i dospělé, skupiny i jednotlivce (vyd. Kalich, Praha 2004); Pojď a přesvědč se (vyd. Kalich, Praha 2009). Poznáme ho aj zo spoločných pastorálok Brnianskeho seniorátu ČCE a Bratislavského seniorátu ECAV. Priblížil nám kurzy Alfa a Beta, ktoré v ich zbore organizujú.

1. Čo sú kurzy Alfa a Beta?

Jedná sa o mezinárodný projekt, ktorý má pôvod v jednom anglikánskom sboru v Londýne, odkud se rozšířil doslova do celého světa. Základním konceptem kurzů Alfa je nabídnout lidem, kteří nemají bližší vztah k církvi možnost, jak se nezávazně dozvědět o křesťanství a to jinou formou než návštěvou bohoslužeb.

Ev. chrám J.A.Komenského (Červený kostel) – scházda sa v ňom zbor ČCE, ktorého farárom je Jiří Gruber.

Každý večer Alfy je postaven na troch pilířích, z nichž ani jeden nesmí chybieť. První část tvoří společenství u stolu, kde se účastníci volně seznamují a povídají si u večeře. Druhou část tvoří svědectví přednášejícího na vybraná témata, která tvoří základní strukturu Alfy. Důraz je položen na význam Ježíše Krista, odpuštění hříchů, nový život, modlitbu, Bibli, život v církvi. Dogmatické otázky se neprobírají ani odlišnosti jednotlivých církví – jde o samotné základy křesťanství, na nichž se všichni shodujeme. Třetí část tvoří volný rozhovor u stolů, kde nesmí být více domácích než hostů. Stůl může být jeden nebo tři, čtyři – podle počtu hostů. Při tomto rozhovoru domácí především naslouchají hostům, kladou jim otevřené otázky a snaží se věnovat tématu večera, i když je možné mluvit o všem, co si hosté přejí. Tyto tři části trvají každá asi 40 minut, takže celý večer vyjde asi na dvě hodiny. Jeho hlavní devizou je, že nejde jen o předávání informací, ale nabízí současně i otevřené společenství, kde se člověk může cítit dobře a je přijímán takový, jaký je. Většinou přichází na kurzy lidé již částečně věřící, kteří si potřebují toto své směřování prohloubit a ujasnit.

2. Kedy, ako a u koho vznikla myšlienka pripravovať Alfa a Beta kurzy v ev. zbore ČCE Brno 1?

Kurzy pořádáme každý rok už asi dvacet let. Podnět k tomu přišel od jednoho letničního sboru, který nabídl spolupráci ostatním církvím v Brně s myšlenkou, že pozveme celé Brno na večeri. Pozvánka na kurzy byla tehdy společná a každý si mohl vybrat, kam se na kurz vydá. Řekli jsme si tehdy ve staršovstvu, že i my máme co nabídnout a můžeme hosty k nám pozvat. Přípravě prvního kurzu jsme věnovali hodně času a byli jsme se jeden večer také podívat u sousedů.

Z počátku na tyto kurzy chodívalo asi deset hostů, dnes je účast asi poloviční, ale vždy někdo přijde a vydrží. Mnozí také chodí na kurz více let, později už jako spoluorganizátoři. Momentálně konáme kurzy on line.

3. Koliko lidí a kto konkrétne (farár, členovia staršovstva, iní spolupracovníci) sa podieľa na príprave a realizácii kurzu?

V našem sboru připravuje každý ročník kurzů asi 10 – 15 lidí. Jsou rozdělení do tří skupin: první technická skupina každý týden chystá sál, prostírá a uklízí stoly, roznáší večeri atd. Druhá skupina jsou lidé, kteří se věnují hostům u stolů a hovoří s nimi o tom, co je zajímavá. Těm říkáme stolaři. Třetí skupina jsou řečníci a zpěváci. Roli řečníka vykonává farář, kterého ho je v případě nemoci připraven zastoupit jeho kolega ze sousedního sboru a zpěváci je mládež, která přichází před svou pravidelnou schůzkou zazpívat hostům s kytarou v době mezi večeri a přednáškou. Kromě toho máme ještě tři dvojice kuchařek, které na faře připravují večere a po té odchází.

4. Potrebujú byť vedúci kurzu predtým nejako zaškolení (kým, ako)?

Jistá míra přípravy je potřebná zejména u těch, kteří slouží u stolů. Jde o to, aby se zbavili „církevních stereotypů“ a neoslovovali hosty třeba slovy bratře či sestro, nevyptávali se jich na soukromné věci a víc jim naslouchali, než je poučovali. Vedoucí kurzu si musí připravit přednášky (je jich celkem 12), kde může využít vzorové texty přednášek zakladatele těchto kurzů

Nicky Gumbela z knihy Otazníky života. Kdyby někdo z čtenářů tohoto rozhovoru měl o texty přednášek, které jsem si podle tohoto vzoru upravil, zájem, mohu mu je poslat (j.gruber@tiscali.cz). Jinak odkazuji na webové stránky kurzů Alfa, kde jsou další podrobnosti na <https://www.kurzyalfa.cz>

5. Ako často kurzy zbor Brno 1 ponúka – organizuje?

Až dosud jsme je připravovali každý rok od října do prosince a na kurz Alfa navazoval kurz Beta (cca 15 večerů) který se již věnuje užším tématům jako je Desatero, vyznání víry, svátosti, život v církvi a je směřován k možnosti přihlásit se do sboru nebo se dát pokřtít.

6. Kde – v akých priestoroch sa kurzy konajú?

Máme poměrně velké sborové prostory s několika sály takže kurzy pořádáme na faře, která je navíc ve středu Brna.

7. Akým spôsobom pozývate (motivujete) ľudí, aby sa kurzov zúčastnili?

Každý rok chystáme asi tři sta pozvánek, které členové týmu roznášejí ve svém okolí. Kromě toho dáváme inzerát do regionálního tisku, na kostel vyvěšujeme velký baner s nápisem: Zveme vás na kurzy Alfa, kde jsou i naše webové stránky a na nich další podrobnosti. Máme také dvě nástěnky ve městě na frekventovaných místech, kde je pozvánka vyvěšena. Na členy sboru apelujeme, aby pozvali své přátele a přišli s nimi na první dva večery. Obecně se dá říci, že každé možnosti a způsobu zvaní je dobré využít, protože hosté přicházejí z různých oblastí a důvodů.

8. Aká je tematická náplň kurzov a aký program majú jednotlivé stretnutia?

Kurzy Alfa mají ustálený rozvrh témat, které dodržujeme. Vlastní obsah přednášky odpovídá způsobům zbožnosti naší církve, ale čerpá ze vzorových přednášek Nicky Gumbela, které jsou k dispozici v překladu do češtiny. Rozhovor u stolů probíhá spontánně. I když stolaři mají připravené otázky k tématu večera a mohou je podle potřeby použít, dáváme přednost

hovořit o věcech, které zajímají naše hosty, ale tak, abychom je hned nepoučovali, jak je to správné, ale společně se zamýšleli nad otázkami, které nám přinesou. Součástí kurzu má být jedno nebo dvě víkendová soustředění, kde se probírá téma Ducha svatého a osobního obrácení. V našich podmínkách jsme to nahrazovali celodenním výjezdovým setkáním do okolních sborů mimo Brno.

9. Kto sa na kurzoch zúčastňuje?

Na kurzy jako hosté přichází lidé všech věků, zpočátku to byli spíše lidé starší, nyní chodí spíš lidé mladší.

10. Aké sú náklady jedného kurzu a čo je potrebné zabezpečiť zo strany organizátorov?

Největší náklady jsou spojené s přípravou večeří. Protože platíme pouze suroviny, jsou náklady na jeden kurz asi 10 tisíc Kč (pozn. red.: cca 400 €). Část se vybere na sbírky v nenápadném košíku v rohu.

11. Sú kurzy pre účastníkov spoplatnené? Dostávajú napr. nejaké tlačené materiály?

Od účastníků nic nechceme a nabízíme jim rozmnožené texty přednášek, sborový časopis a různé evangelizační letáky. Vše je zdarma.

12. Ako kurzy hodnotíte? Dá sa hovoriť o ich ovocí – kladných „výsledkoch“ pre zbor?

Přínos je značný. Jednak pro samotný sbor, kde se takto vytvoří větší skupina ochotných lidí, která spolupracuje na společném díle a uplatní se jak lidé, kteří spíše mluví, tak lidé, kteří raději pomáhají rukama a nohama. Celkově je do přípravy kurzů zapojeno cca 30 lidí.

Z většiny kurzů se pak někdo z hostů přihlásí do sboru nebo ke křtu, který bývá po velikonočních. Nelze sice říci, že všichni vydrží a stanou se z nich pravidelní účastníci bohoslužeb, ale zhruba polovina má se sborem dlouhodobý vztah a přichází na bohoslužby i když třeba nepravidelně. Několik z těchto kdysi hostů je dnes dokonce ve staršovstvu nebo pomáhají z orga-

nizací těchto kurzů. Druhá polovina lidí se po čase vytrácí a mnoho o nich nevíme, ale to neznamená, že nežijí životem víry, který poznali na našich kurzech.

*Pýtal sa **Martin Šefranko**, rozhovor bol pôvodne pripravený pre časopis Melanchton 1/2021, z ktorého je prevzatý.*

O doraste a mládeži v minulosti

Po prisťahovaní do Bratislavy roku 1963 sme do kostola chodili na Legionársku ul., lebo sme to mali najbližšie z Herlianskej ul., kde sme bývali.

Otec mal rád staručkého brata Ružeka, ktorý hrával na organe. Vždy sme sedeli hore na chóre pred organom. Rozumel si najlepšie s bratom farrárom Holčíkom.

Ja si pamätám 30. výročie postavenia Nového kostola a potom 33. výročie. Vtedy bola veľká tabuľa s číslom 33 nad oltárom. V roku 1966 som bol konfirmovaný.

V roku 1968 začal dorast, mládež... Ja som bol samozrejme dorastenec a mnohí mládežníci, ako Milan Jakš, Janko Valenta... ma ešte teraz volajú dorastencom.

Vtedy sme mali dobrý dorast a radi na to spomíname. Viedli ho Jozef Kováč, Jelka Začková a Daniel Valenta a Elena Hlásna (po vydaji Hubová).

Ako hudobník som mal najlepší vzťah s Danielom Valentom, hrávali a spievali sme veľa spolu. Keď som nastúpil do práce, zavolať som Daniela do Infostatu a robili sme spolu 17 rokov. Z dorastencov sme tam na začiatku boli Boris Mišina, ktorý tu študoval, Emil Kolek, Teo Kusý, Juraj Synak, Rastík Synak, Igor Hanes, Svetlo Hanes. Z dievčat Ika (teraz Mišinová), Lumi (teraz Budajová manželka Janka), ostatné si už moc nepamätám. Bola tam ešte Broňa Gvoždiaková.

Neskôr prišli Budajovci, Janko v roku 1972 prišiel študovať na SVŠT. Spolu sme nastúpili do 1. ročníka s Jankom Budajom a Jurajom Synakom. S Jurajom sme boli spolu v jednom krúžku. Na to obdobie radi spomíname. Veľa sme spievali, rozprávali sme sa, hrali sme Biblické hry. Najradšej som mal

Šalamúna. Preberali sme nejakú knihu z Biblie a potom sme si dávali otázky. Jeden išiel do stredu a sedel na Šalamúnovej stoličke a musel odpovedať správne na otázku. Ak nevedel, tak bol zosadený z trónu a nastúpil ten, kto ho zosadil z trónu. Za každú správne zodpovedanú otázku, dostával bod. Vyhral ten, kto mal najviac bodov. Suverénom bol Teo Kusý. Vyhral skoro každého Šalamúna. Ja som vyhral Daniela.

Daniel Mažári, člen cirkevného zboru

Spomienka na sestru Darinku Jurášovú pri jej nedožitej storočnici

V našej rodine boli Jurášovci vždy vysoko vážení. S mojimi rodičmi sa veľmi dobre poznali a mali vždy úprimné vzťahy. Keď bol otecko farárom v Dovalove (1940 – 1958), poznali dobre Šenšelovcov, ktorí boli susedmi na fare v Liptovskej Porúbke (br. Šenšel bol seniorom). A poznali veľmi dobre aj br. Jožka Juráša, ktorý bol v Porúbke kaplánom a vzal si Darinku Šenšlovú (*10. 5. 1921). Veľmi dobre si rozumeli a o Šenšelovcoch aj o Jurášovcoch hovorili vždy s veľkou úctou, až rešpektom.

Keď bol otecko v Liptove obviňovaný aj niektorými kolegami, že nie je dobrý luterán, bol to práve br. senior Šenšel, ktorý sa ho pred všetkými zastal s tým, že kiežby boli všetci takými luteránmi, ako Mišina.

Keď Jožka Juráša zavreli, spolucítili s jeho manželkou Darinkou a celou rodinou. Mnohokrát som ich počul modliť sa za nich a samozrejme veľmi dobre vedeli, že utrpenie tejto rodiny je utrpením pre vieru v Pána Ježiša.

Keď som prišiel do Bratislavy (1968), na mládeži som zaregistroval Danku, a v kostole ich mamu Darinku a Ivicu. Janko myslím študoval v Nitre. Ich náklonnosť a priateľstvo som pociťoval od začiatku a myslím, že od Danky a Janka trvá dodnes.

Pamätám si, ako na dorast prišiel ako hosť br. farár Jožko Juráš, keď už ho prepustili (mohlo to byť v r. 1968, alebo 1969?). Mal podlomené zdravie, ale veľmi sa tešil zo spoločenstva mladých veriacich. Keď zomrel, bol som

na pohrebe, ktorý sa konal v kaplnke na Kozej bráne. Zomrela aj teta Darinka, ktorá sršala do konca života aj vo vysokom veku humorom, hoci prešla rokmi, keď bol jej muž zavretý. Nik ju nechcel zamestnať, tak upratovala po nociach vagóny, aby ako-tak užívala 3 deti. Človek by plakal. Ale ona sa nevzdala.

Oni, celá rodina, vieru a lásku k Pánu Bohu a k cirkvi dokázali a potvrdili svojím životom nie len v dňoch slnečných, ale aj temných, aj keď trvali dlho a nebolo im konca-kraja. A predsa nezahorkli, ani sa neodvrátili, ani nereptali. Takí ľudia sú aj mne inšpiráciou a príkladom nezlomnej pokory a istoty a sily v Pánovi.

*Boris Mišina, niekdajší farár nášho cirk. zboru,
t. č. osobný tajomník generálneho biskupa*

Zodpovedne sa starala o svoju „ružu“ (kázeň na pohrebnej rozlúčke s Helenou Mažáriovou, *7. 4. 1926 † 5. 2. 2021, vdovou po evanjelickom farárovi Ladislavovi Mažárim, Cintorín Slávičie údolie v Bratislave, 16. 2. 2021)

Milí pozostalí, bratia a sestry vo viere!

Chlapec má v zavretej dlani vtáča a pýta sa starkého: „*Hádaj, je ten vtáčik živý, či mŕtvy?*“ „**To závisí od teba**“, múdro odvetil starký. Vedel, že ak povie: „*Je živý*“, stačí, aby chlapec silnejšie zovrel päst a život vtáčatka vyhasne. Keby riekol: „*Mŕtvy*“, chlapec otvorí dlaň a vtáčik uletí.

Či je naša viera živou, to závisí aj od nás. Povedané s Exupéryom: „**Sme zodpovední za svoju ružu.**“

Čím bola **viera** pre Vašu drahú mamu, príbuznú, našu milú sestru v Kristovi, Helenku Mažáriovú? Predovšetkým **vzácnym darom, ktorý prijala od Pána Boha**. Pán nám daruje vieru, dá jej v našom srdci vzklíčiť, keď počujeme Božie slovo. **My sme za darovanú vieru zodpovední – ako za krásnu, Bohom nám darovanú ružu.**

Sestra Helenka s veľkou vďačnosťou prijala Boží dar viery. Zároveň sa o ňu, o svoju „ružu“, zodpovedne starala. Občerstvovala ju vlahou Božieho slova,

aby darovaná viera nevädla, ale kvitla. Viera sa jej stala spôsobom bytia pre druhých; vierou, ktorá druhým v láske slúži – svieti ako fakla. Práve **fakla, svetlo, je význam mena Helena** pochádzajúceho z gréckej pôvodiny.

Helenkina viera, pravidelne posilňovaná Božím slovom – počutelným v zvesti Písma svätého, aj tým viditeľným Božím slovom v daroch Večere Pánovej – **vskutku svietila**. Čomu srdcom verila a čo ústami – i v speve duchovných piesní vyznávala, to životom dosvedčovala. **Svietila v škole**, štúdium ktorej absolvovala s vyznamenaním. **Svietila v práci**, ktorú konala vo svojom zamestnaní v Obilnej spoločnosti pre Slovensko, potom vo Vydavateľstve SAV a neskôr na ďalších miestach. Jej viera **svietila v manželstve**,

v ktorom plne podporovala svojho muža Ladislava v štúdiu evanjelickej teológie a v jeho vnútornom povolaní k duchovenskej službe. Tiež v ťažkých podmienkach jeho pôsobenia v presídľeneckom zbore Veľké Úľany – Jelka, kde nebolo ani kostola, ani fary. Manžel z Helenkinej strany cítil silnú oporu a tak bolo mnohé úsilie – jeho i cirkevného zboru – o vybudovanie kostola korunované úspechom.

Viera Vašej drahej mamy, oboch rodičov **svietila i Vám, synom** i ďalším príbuzným. Viera sestry Helenky **svietila aj v spoločensky prospešnej činnosti v rámci Československého červeného kríža**, za obetavú a záslužnú prácu v ktorom bola viac ráz vyznamenaná. Mnohým pomohla – praktickou službou i ľudským nefalšovaným záujmom a dobrým slovom počas vyše 20 rokov, v ktorých vykonávala návštevy chorých a starých ľudí v dome, kde žila i vo svojom okolí a v nemocnici.

Jej rýdza viera v Pána – o ktorom, vyznávala: „*Ježiši, drahý poklad môj, spasenia môjho základ, zdroj*“, **svietila aj v cirkevnom zbore**. To, že na Službách Božích, Biblických hodinách, v stredotýždňovom modlitebnom spoločenstve, na stretnutí ev. žien či v Klube seniorov Helenka nebude chýbať, bolo temer isté, a predsa nesamozrejmé. Veď zvlášť vo vyššom veku neoplývala perfektným zdravím. Nepohybovalo sa jej ľahko. A predsa **do zboru prichádzala pravidelne, rada a verne. V nedeľu, v iné sviatky i cez dni všedné**. S neodmysliteľnými francúzskymi palicami bola **ohromným povzbudením pre mnohých**, podobne i jej sestra Libuška. (*5. 10. 1927 †17. 1. 2021).

Ak básnik (Willy Bunter) vyslovuje otázku: „*Povedz mi, čo ťa ťaží, čo ti nedovolí zúfať, ukáž mi základ svojej dôvery, prameň svojej sily*“ – z Helenkinho života sa dala odčítať jednoznačná odpoveď: **Jej životom bol Kristus Pán**.

Mnohí si nachádzajú vždy nové a nové dôvody, aby sa vyhli príležitostiam, kde by k nim Pán Boh mohol prehovoriť. U sestry Mažárieovej bolo vidieť opak: **navzdory zdravotným komplikáciám nachádzala spôsob, ako byť pri Božom slove, v Božej blízkosti**.

Kto chce, nájde si spôsob, kto nechce, nájde si dôvod – to v mnohom ohľade platí aj čo sa týka neopúšťania zhromaždení Božieho ľudu (por. Židom 10, 25). **Helenka hľadala spôsob**.

Sú takí, ktorí vravia: „Kresťanstvo, predsa nie je len chodenie do kostola.“ Argumentujú: „Hlavné je konať dobro, veď aj Biblia dáva za vzor „nekostolného“ Samaritána a nie kňaza a levítu, ktorí boli neustále v chráme.“ Nech nám však neunikne, že hneď za príbehom o milosrdnom Samaritánovi (Lukáš 10, 25 – 37), nasleduje v Písme svätom text o Márii a Marte (Lukáš 10, 38 – 42). Ním Biblia podčiarkuje dôležitosť Božieho slova a zvestuje: **Ku kresťanstvu patrí láska a pomoc ľuďom, ako aj láska ku Kristovi – Jeho slovu. Bez lásky k Ježišovi, k Pánovmu slovu, stratí naša láska k ľuďom dych oveľa rýchlejšie.**

Kto chce, hľadá spôsob, ako sestra Helenka – a vďaka Pánovi za každého, kto koná podobne. Kto nechce, hľadá dôvod. Žiaľ, i v zboroch súčasnej cirkvi je ľudí, ktorí hľadajú dôvod, prečo nie, dosť a dosť. No **môže prísť čas, keď by človek už aj chcel, ale nebude môcť** – či už zo zdravotných, alebo iných príčin. Účasť na Službách Božích je aj verejným priznaním sa k Pánu Bohu – je to konkrétnou formou vyznania viery. **Svedectvo života sestry Helenky Mažáριοvej prezrádza, že naša účasť na Službách Božích sa môže stať posilou a povzbudením pre vieru ďalších, naopak neúčastou z ľahostajnosti či pohodlnosti môžeme vieru iných oslabiť.** Oddelovanie sa od spoločenstva cirkvi, je spravidla aj oddelovaním sa od Toho, kto cirkev založil a je jej Pánom.

Pán Boh nemusí zložito vymýšľať dôvody, pre ktoré by nás mohol stihnúť Jeho trest. Naopak, **je radostné, že On našiel spôsob ako nás zachrániť a nachádza neustále nové spôsoby, ako nás priviesť k sebe.** Dáva nám ľudí, ktorí sú – možno sami netušiac – inšpiráciou k úprimnej viere a pokornej službe, akú sme videli pri sestre Helenke. Sú ľuďmi, ktorí **sa zodpovedne starajú o „ružu“ – vieru darovanú Hospodinom.**

I naša viera, je vierou darovanou. Či bude živou, kvitnúcou, to závisí aj od nás. „Sme zodpovední za svoju ružu.“

Keď sa lúčime s Vašou drahou príbuznou, našou sestrou v Kristovi, Helenkou Mažáριοvou, zakončím pozvaním z knihy Zachariášovej (8, 21): **„Poďme prosiť Hospodina o priazeň a hľadať Hospodina mocnosť!“ – A pripojme odpoveď,** ktorú táto prorocká kniha dáva: **„Pôjdem aj ja!“ Amen.**

Martin Šefranko, zborový farár

Viera v Krista – vzácny poklad i motív služby Pánovi

(kázeň na pohrebnej rozlúčke s Ing. Milanom Jakšom,
*3. 1. 1939 †21. 2. 2021, krematórium v Bratislave, 2. 3. 2021)

*„Podobné je kráľovstvo nebeské kupcovi, ktorý hľadá vzácne perly;
keď našiel drahocennú perlu, odišiel, predal všetko, čo mal, a kúpil ju.“*

(Matúš 13, 45 – 46)

Drahí pozostalí, bratia a sestry v Kristovi!

Pre pozostalú rodinu – a najmä pre Vás, synovca Milana Jakša – je jeho skon veľkou stratou, ktorá spôsobuje nesmiernu bolesť v srdci. Veď keď 12 ročnému Milanovi zomrela mama, jej úlohu aspoň čiastočne prebrala Milanova staršia sestra Mária. A Vám – jej synovi, zároveň Milankovmu synovcovi Jánovi – sa on stal tkp. starším bratom, veľmi blízkym človekom, odchod ktorého bolí. Prijmite našu úprimnú sústrasť. Modlíme sa o Božiu útechu pre Vás.

Zosnutím Milana Jakša stráca mnohé aj Ev. cirkevný zbor Bratislava Legionárska. Veď vyše 50 rokov sa aktívne podieľal na práci nášho spoločenstva. V minulosti učil v detskej besiedke, hrával v mandolínovom súbore, bol činný v mládeži i presbyterstve. Aj aktuálne bol vedúcim Biblických hodín, kde desaťročia pripravoval témy. Viedol modlitebné stíšenia pred začiatkom nedelných Služieb Božích. Bol neodmysliteľnou súčasťou zborového spevokolu. V kraji – jemu duchovne veľmi blízkych sestier Royových – pod Javorinou na Lubinských kopaniciach kúpil dom – s cieľom, aby sa v ňom konali pobyty pri biblických témach. Mnohým tieto duchovné sústredenia priniesli nasmerovanie ku Kristovi či prehlbenie viery v Neho. Sme vďační za misijnú zanietenosť Milana Jakša, za mnohú ním obetavo, dôkladnú, verne konanú službu pre cirkev na Božiu slávu. Pána Boha za ňu oslavujeme (Galatským 1, 24).

Kde k takejto neúnavnej službe bral brat Milan motiváciu? Odpovedá na to Božie slovo v Ježišovom Podobenstve o perle. Biblisti ho vysvetľujú dvojako.

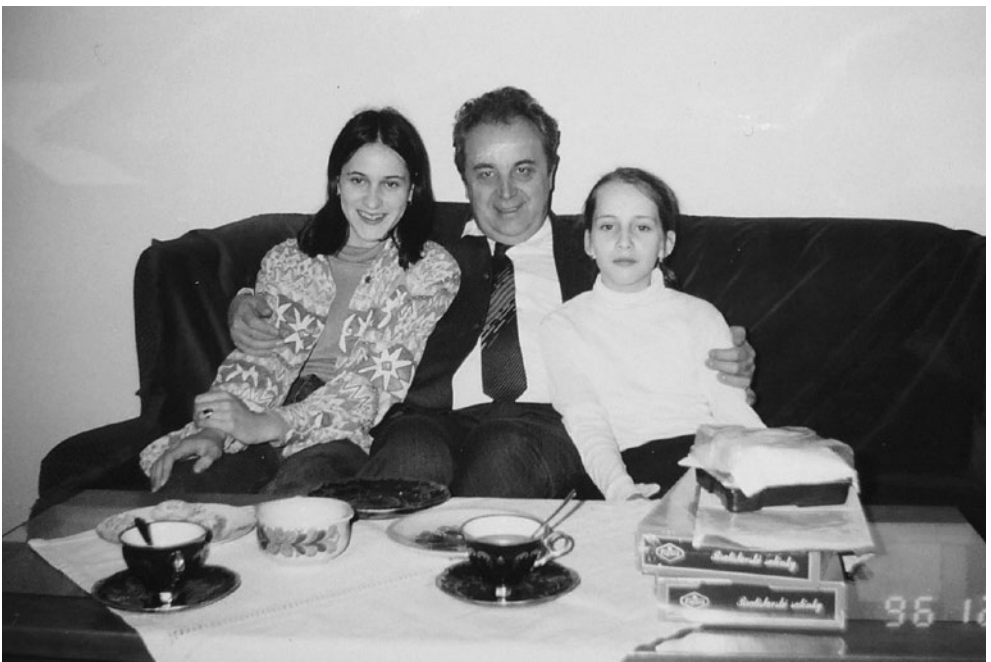

Jedni tak, že kupec je obrazom nás, ľudí. Perla symbolizuje Božie kráľovstvo, večný život. Tak **ako kupec neprepásol šancu získať drahocennú perlu, ani my nemáme premárniť čas života**, ktorý je darovanou príležitosťou dať sa Bohu nájsť, odovzdať sa Mu, slúžiť Kristovi. V biblických dobách boli perly veľmi vzácne. Kto nájde Krista, nachádza Boha (por. 1. Jána 5, 11n; Ján 17, 3). No **hľadanie perly – Božieho kráľovstva sa nekončí jednorazovou skúsenosťou obrátenia sa**. Človek veriaci v Pána Ježiša neustáva skúmať Božie slovo, aby rástol v poznaní Krista a zrel vo viere v Neho. To sme vnímali aj pri bratovi Milankovi.

Podľa iného vysvetlenia Podobenstva o perle je bohatým kupcom Boh. Perly, resp. to vzácne v Božích očiach – sme my, ľudia. Nie preto, že by sme sa o to zaslúžili, skôr naopak. Boh nás však napriek tomu miluje. Hľadá stratených. Ako obzvlášť vzácnu perlu našiel človeka, ktorého osobitne miluje.

Kto ním je? **Božiu lásku môžeme vzťahnúť každý na seba! Teba i mňa Boh hľadá. Sme pre Neho vzácní. Dal všetko, aby nás vykúpil.** V Božom slove (1. Petra 1, 18n) čítame: „Zo svojho márneho počnania ... boli ste vykúpení

nie porušiteľnými vecami, striebrom alebo zlatom, ale drahou krvou nevinného a nepoškvrneného Baránka, Krista.“ **Boh draho zaplatil, aby sme poznali, že Mu smieme patriť, že sme pre Neho vzácní.**

Podobenstvo o perle Pán Ježiš nevysvetlil. Nevieme, či mienil človeka, ktorý hľadá a nachádza Božie kráľovstvo. Alebo či to myslel tak, že Boh nás hľadal a skrze Ježiša draho vykúpil. Alebo mal na mysli obe vysvetlenia? – Nevieme. Isté je, že **obe sú v súlade so zvestou evanjelia.** Obe vystihujú i život Milana Jakša. Obomi vysvetleniami i počínaním br. Milanka **nás Boh povzbudzuje, aby sme sa Mu dali nájsť a Kristus, viera v Neho sa nám stala vzácnym pokladom i motívom služby Pánovi.** Amen.

Martin Šefranko, zborový farár

Spomienka na Milanka Jakša

Píšem viac osobnú spomienku ako hodnotenie Milankovej práce v zbere. Keď som mal myslím 8 rokov, priviedli ma prvý raz na detskú besiedku na Legionársku. Milanko Jakš bol jedným z prvých ľudí, ktorého si pamätám. Z inej strany – keď si spomínam na detstvo – Milanko je tým, ktorý je vo veľkom množstve spomienok na toto obdobie.

Neskôr to bola hra na mandolínu – viedol celý súbor a ako najmladšiemu sa mi venoval aj mimo oficiálnych nácvikov. Bol to môj veľký kamarát a tak som ho mohol viackrát navštíviť v práci, vo Figare. Jednou z výhod týchto návštev bolo to, že počas nich bolo možné jesť akékoľvek množstvo čokolády. Zároveň ale bolo zakázané čokoľvek vynieť a pri východe každého zamestnanca i návštevníka kontrolovali. Keď som odchádzal s Milankom, ako námestníka ho chceli nechať prejsť bez kontroly, ale vždy povedal, že pravidlá platia rovnako pre všetkých a majú pri ňom robiť ako pri ostatných.

Takého si ho pamätám – úzkostlivo dbal na dodržiavanie pravidiel, veci musel mať zorganizované. V posledných rokoch chodil ku nám do vydavateľstva kopírovať materiály na spevokol a biblické hodiny, keďže máme kanceláriu na rovnakej chodbe ako farský úrad. Nikdy sa nestalo, že by počet kópií odhadoval, vždy mal pripravené presné číslo.

Poznali sme sa desiatky rokov, videl moje dospievanie, Libuška u neho robila diplomovku, bol nám svedkom na svadbe, ručiteľom mladomanželskej pôžičky. Poznal nás ako rodinu, rodičov a už i starých rodičov. Vždy ale pre mňa zostal Milanko a ja pre neho Petrík.

V nedeľu, 14. februára, mi zavolať a spýtal sa, či mu môžem priviezť nákup, pretože je doma chorý (negatívny na Covid), s tým, že v pondelok sa ohlási na farskom úrade a povie, čo mu kúpiť. Tak sa aj stalo a nákup sme mu s Lenkou Izákovou na dva razy odviezli. Druhýkrát potreboval pomôcť s jedným prístrojom a preto sme sa u neho chvíľu zdržali a som veľmi vďačný za to, že sme sa s ním mohli krátko modliť. V utorok sa potom cítil horšie, zavolať lekársku pomoc a odviezli ho do nemocnice. Tam zistili, že už je na Covid pozitívny a hospitalizovali ho. Pár dní sa zdalo, že nemoc bude bez komplikácií, žiaľ, stav sa mu potom prudko zhoršil a v nedeľu, 21. februára, skoro ráno zomrel.

Na jeho pohrebe čítal br. farár Šefranko evanjeliový text o perle. Milanov odchod nás zaskočil a zarmútil, ale všetci môžeme vedieť, že on tú drahocennú perlu – Spasiteľa Pána Ježiša Krista vo svojom živote našiel a svojím životom o tejto perle svedčil mnohým z nás.

Peter Synak, zborový dozorca

Oslavujeme Pána Boha za život a službu nášho brata

**(online spomienka na Ing. Milana Jakša,
Bratislava, Nový kostol, 7. 3. 2021)**

Za život brata Milanka Jakša a jeho službu oslavujeme Pána Boha
(Galatským 1, 24).

Keď mám do dnešnej spomienky pridať pár slov za náš Ev. cirkevný zbor Bratislava Legionárska – jeho vedenie, pomôžem si literami Milankovho priezviska: J – A – K – Š

1) Pána Boha oslavujeme za život a službu brata Jakša, ktorý bol pre náš zbor **jedinečným** človekom. Nedelu čo nedelu bol na modlitebnom stretnutí a na Službách Božích, v pondelok, stredu a piatok ráno na raňajších modlitbách, v pondelok na spevokole – kde otváral i zatváral zborovú sieň, podobne v sobotu prvý prichádzal a posledný odchádzal z Biblickej hodiny. Koľko takýchto ľudí, osobitne takýchto mužov, v ECAV poznáte? Brat Milan bol jedinečným.

2) Pánu Bohu ďakujeme za brata Milanka, ktorý bol **angažovaným** človekom. Žil z toho, že Pán Ježiš ho prijal a drží ho vo svojich dobrých rukách. Denne nielen prijímal Kristovu lásku, ale z načerpaného aj dával ďalším. Využíval čas. Múdro nakladal s hodnotou evanjelia s talentami, ktorými ho Pán obdaril.

3) Pána Boha velebíme za brata Milana, ktorý bol **kristocentrickým** človekom. V rozhovore pre náš časopis Evanjelická Bratislava (č. 1/2009) povedal: *Všetkým našim spoločenstvám chcem odkázať, aby stredobodom ich záujmu a zdrojom ich práce bol Pán Ježiš. Nech pod Jeho vplyvom vytvárajú také bratsko-*

sesterské vzťahy, aby sa u nich každý dobre cítil. Nech sa neuzatvárajú do seba, ale nech pestujú misijného ducha a nech slúžia. A zároveň nech rastú čo do duchovnej kvality ako aj do počtu. Kristus v strede. To je biblický obraz cirkvi. Tam nás Milanko nasmerovával.

4) Stáva sa, že niektorí ľudia v zbere spôsobujú štiepenie. My chválime meno Hospodinovo za brata Milanka Jakša, ktorý neštiepil, ale **štepil**. Svojou službou i životom vštepoval lásku k Božiemu slovu, k duchovným piesňam – spevu na Božiu oslavu, k modlitbám. Milanko štepil do nás Božie hodnoty aj svojím vystupovaním, precíznou prípravou. Jeho príhovory i sprievodné slovo na Biblických hodinách boli oslovujúce.

Ďakujeme Bohu za **jedinečného, angažovaného, kristocentrického** človeka, za všetko Božie, čo **štepil** – vštepoval v našom zbere.

Keby bol Milanko hokejistom v NHL, tak by mu pred štadión postavili sochu. On by o sochu pred kostolom nestál. Stál by však o to, aby sme pokračovali v službe Pánovi Ježišovi, ktorého on životom vyznával a ktorému aktívne a verne slúžil.

„Preto aj my, keďže máme toľký oblak svedkov okolo seba, zložme všetko, čo nám je na ťarchu, i hriech, ktorý nás tak ľahko obkľučuje, a buďme vytrvalí v zápase, ktorý máme pred sebou. Hľadíme na Ježiša, Pôvodcu a Dokonávateľa viery.“ (Židom 12, 1 – 2a)

Martin Šefranko, zborový farár

K životnému jubileu Violky Fronkovej

Pri 75. narodeninách našej sestry Kristovi a členky nášho zboru **Violky Fronkovej** sa s radosťou pripájame k blahoprianiu predsedníctva našej cirkvi, publikovaného **17. 7. 2021** na: <https://www.ecav.sk/aktuality/spravodajstvo/violka-fronkova-oslavuje-75-narodeniny> (prinášame ho nižšie). Popri inej mnohostrannej službe ďakujeme sestre Violke aj za jej príspevky do časopisu nášho zboru Evanjelická Bratislava.

Predsedníctvo ECAV na Slovensku stojí pred Pánom Bohom v tento deň s veľkou vďakou za doterajší aktívny a bohatý život sestry Violky Fronkovej.

Viola Fronková ako tajomníčka generálneho biskupa Pavla Uhorskaia pri návšteve prezidenta Československa Václava Havla v Malom ev. kostole v Bratislave v roku 1991

Vnímame ju ako ženu s vysokým intelektom a so srdcom naplneným láskou k Pánu BOHU a svojej cirkvi. Pri príležitosti jej 75. narodenín jej ďakujeme za všetku službu pre evanjelickú cirkev a želáme hojnosť Božieho požehnaní do ďalších rokov života. „Veď keď sa dokazujete v tejto službe lásky, oslavujú Boha, že sa poslušne priznávate k evanjeliu Kristovmu a štedro sa delíte s nimi a so všetkými. Modlia sa za vás, túžia po vás pre nesmiernu milosť Božiu vo vás. Vďaka Bohu za Jeho nevýslovný dar!“ 2. Kor. 9, 13 – 15

Počas jej štúdia na univerzite v Oxforde sa Violka stretla s kresťanmi, vďaka ktorým zverila svoj život Pánovi Ježišovi. V pokore potom žila pre Neho a pre šírenie Jeho kráľovstva. Po návrate na Slovensko sa tu zapojila do mládežníckej a misijnej práce, kde slúžila Slovom aj jazykovými znalosťami. Cez svoje kontakty so zahraničím nám sprostredkovala požehnané knihy aj ich autorov. Priviedla sem napríklad šikovného amerického misionára, ktorý vo Viedni úspešne pracoval s dorastom, o čom nám potom prednášal na tajných stretnutiach prebudeneckého hnutia. Potom preložila jeho užitočnú pracovnú príručku, ktorá tak mohla poslúžiť mnohým na Slovensku.

Po roku 1989 sa stala osobnou tajomníčkou brata generálneho biskupa Pavla Uhorskaia. Bola roky jeho pravou rukou a doteraz spracováva jeho podklady, ktoré on nestihol dokončiť a vydať. Pripravila na vydanie jeho výborné kázne (pod názvom „Kto sa postará o cirkev“ vyšli v Tranosciu), študovala a výskumom v štátnych archívoch doplnila dokumentáciu o prenasledovaných kresťanských pracovníkoch počas vlády komunistov (vyšli prvé dva diely „Cirkev v útlaku“, pripravuje sa tretí).

Pôsobila na GBÚ ako zahraničná tajomníčka, kde zabezpečovala a sprostredkovala široké kontakty s cirkvami a kresťanskými organizáciami na celom svete. Sprevádzala po Slovensku a okolí zahraničných misijných pracovníkov a kazateľov.

Po založení terajšieho Evanjelizačného strediska pre masmédiá toto misijné zariadenie dlhé roky aj viedla. Pripravila tak so svojim tímom spolupracovníkov mnoho užitočnej misijnej literatúry, sériu krátkych rozhlasových programov Kvapôčky a hodne iných prostriedkov pre masové šírenie Dobrej zvesti. V rámci misijnej práce sa tu vďaka nej rozvinula misia medzi väzňami, vojakmi a Rómami. V posledne menovanej oblasti pokračovala aj neskôr v rámci vytvoreného občianskeho združenia Roma.

Zúčastňovala sa na stretnutiach strešnej európskej misijnej organizácie Eurim, zodpovedne pripravila jej konferenciu v Bratislave.

Aj napriek zdravotným a rodinným ťažkostiam dodnes verne slúži svojimi darmi – chystá články o významných a prenasledovaných kresťanoch, pripravuje tretiu časť knihy Cirkev v útlaku a vďaka poslúži Božím Slovom či historickými vedomosťami.

Organizácie spojili svoje sily pre preklad Biblie do všetkých jazykov

Popredné svetové prekladateľské organizácie spojili svoje sily, aby do roku 2033 sprístupnili texty Božieho slova v každom jazyku, pretože polovica z nich stále nemá kompletný preklad. Kampaň pod heslom „Chcem poznať“ začala pred Veľkou nocou a v jej čele je aliancia organizácií preklada-

júcich Bibliu. Cieľom iniciatívy je podľa Christian Post sprístupniť aspoň časť Písma v každom jazyku v priebehu budúcich 12 rokov. Z viac než 6000 jazykov, ktorými sa hovorí po celom svete, je do viac ako 3800 preložená len malá časť Biblie, alebo žiadna. Medzi organizáciami, ktoré sa do kampane zapojili, sú Americká biblická spoločnosť, Biblická spoločnosť pre nepočujúcich, Luteránski prekladatelia Biblie či SIL International. Investičný riaditeľ Mart Green zo spoločnosti Hobby Lobby uviedol, že vďaka spolupráci a centralizovanej databáze môžu organizácie vykonať oveľa viac práce, ako keby pracovali samostatne. „Pomyslieť na to, že za nášho života by každý na tejto planéte mohol mať nejakú časť Písma vo vlastnej reči, je ohromujúce, pretože za dobu 2000 rokov sa nám to ešte nepodarilo,“ dodal Mart Green.

Zdroj: www.krestandnes.cz

Kniha

Keď nešťastie ťa horou zarúti
a nenávisťou svet ťa bude štváť
keď z cesty uhýbať sa budú ti
a zazná ťa i vlastná tvoja mať
keď stratíš posledného priateľa
a zdubneš sám a sám jak v poli strom,
keď i psi do teba sa osmelia
a keď budeš klesať hynúť každým dňom,
vtedy príď ku mne.

Ja som stály zdroj,
mám živú vodu lásky čo ti odňal svet,
budem ti mať a budem priateľ tvoj,
zdvihnem ťa z blata, pomôžem ti vpred,
ja vlejem novú krv do tvojich žíl,
v múdrosti naučím ťa poznať slasť,
a ukážem výšky, ktorés´ netušil
a dám ti rásť
a dám ti rásť.

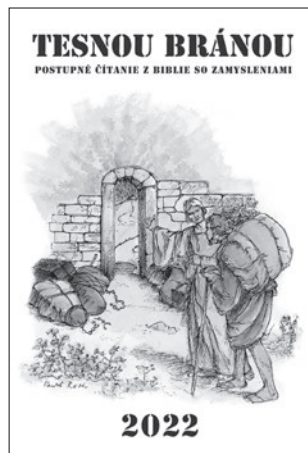
Mária Rázusová Martáková

(Ak budeme mať cestu do Liptovského Mikuláša, nezabudnite navštíviť Rodný dom súrodencov Rázusovcov vo Vrbici – obci v r. 1923 včlenenej do L. Mikuláša; info: <https://www.mikulas.sk/navstevnik/musite-vidiet/muzea-a-galerie/rodny-dom-surodencov-razusovcov>)

Knihy do vašej pozornosti

Tesnou bránou 2022 (kolektív autorov) vyd. ViViT, Kežmarok 2021

Pomôcka pre čítanie z Biblie na každý deň s výkladom príslušnej state Písma sv. Napomáha počúvať a prijímať Božie Slovo uprostred všedného dňa. Jednotlivé úseky sú síce krátke, no v priebehu roka nám otvárajú bohatstvo biblickej zvesti. Verše zo Starej a Novej Zmluvy vybrané na každý deň nás podnecujú čítať biblické texty v ich širších súvislostiach. Pod názvom Heslá (Losungen) vyšla ročenka tlačou v nemeckom Herrnhute r. 1731, odvtedy jej vydávanie nebolo prerušené. V súčasnosti vychádza vo vyše 50 jazykoch v Európe, Afrike, Amerike a Ázii. Čitatelia v biblických textov sa preto cítia spojení s kresťanmi na celom svete. Vydal ViViT, Kežmarok 2021, brožovaná väzba.

Pozdvihujem oči k vrchom

Knihakáznívyšlavr. 2021 vo vydavateľstve Transcius Liptovský Mikuláš v edícii Teologická knižnica. Autor publikácie Pavel Kušnir je dlhoročným evanjelickým farárom vo Vysokých Tatrách. Každý deň sa pozerá na tatranské štíty, ktoré ho fascinujú a inšpirujú. Svoj zrak dvíha k ich Tvorcovi a prostredníctvom krátkych úvah chce aj náš zrak pozdvihnúť od každodenných vecí a udalostí k Tomu, ktorý dáva všetkému bytie a zmysel.

Pán Boh má veselých ľudí rád

Rabín Kohen sa celý rok snažil naučiť nedisciplinovanú triedu príbehy z Knihy Józuovej. Nikto zo žiakov však veľmi nedával pozor, ani vyučujúci teda nemal v úmysle klásť príliš ťažké otázky.

„Marvin, kto zničil hradby Jericha?“

Marvin, chlapec v poslednej lavici, odpovedal: „Ja som to nebol, pane.“

Zúfalý učiteľ napísal Marvinovi poznámku, v ktorej rodičom popísal priebeh skúšania.

Namiesto ospravedlnenia si však rabín Kohen na druhý deň v žiackej knižke prečítal: „Keď Vám náš Marvin vraví, že on to nebol, tak to on nebol.“

Otrasený učiteľ šiel za riaditeľom školy a so všetkým sa mu zdôveril.

Riaditeľ netrpezlivo počúval, potom otvoril zásuvku, vytiahol z nej šekovú knižku, napísal šek a povedal rabínovi: „Tu máte tisíc dolárov, dajte tie hradby opraviť a viac sa nestážujte.“ (Podľa Jonathana Sacksa)

Biblický kvíz

1) Ako sa volal muž, ktorý bol po smrti Judáša zvolený za apoštola?

- a) Jozef   b) Barsabáš   c) Michal   d) Matej

2) Kto vyslovil vetu: „Hovor, lebo Tvoj služobník počúva“?

- a) Simeon   b) Samuel   c) Saul   d) Sílas

3) Kniha Ester hovorí o radostnom židovskom sviatku, ktorý pripomína víťazstvo Židov nad nepriateľmi Božieho ľudu. Ako sa tento sviatok volá?

- a) Pascha   b) Sviatok týždňov   c) Púrím   d) Sviatok svetiel

4) Ktorí dvaja ľudia sa narodili, no nezomreli?

- a) Peter a Pavel   b) Jozef a Mária   c) Enoch a Eliáš   d) Adam a Eva

5) Akú činnosť vykonával Zebedeov syn Jakub a jeho brat Ján, keď ich Ježiš povolal za učeníkov?

- a) opravovali siete   b) lovíli ryby   c) vyberali mýto   d) šili stany

6) Ako sa volal hrad, na ktorom sa odohrala časť deja knihy Ester?

- a) Šúšán   b) Síchem   c) Sinaj   d) Dávidov hrad

7) Čím Boží muž Elízeus napravil jedovaté jedlo, ktoré jedli prorockí učeníci?

- a) bylínkami   b) vzácnym korením   c) múkou   d) soľou

8) Kto zničil hradby Jericha?

- a) zrútili sa na bojový pokrik Izraelcov   b) Marvin   c) rabín Kohen   d) Rachab

9) Ako sa volal Mojžišov brat, ktorý bol kňazom?

- a) Káleb   b) Áron   c) Cádók   d) Ebjátár

10) Z ktorého Žalmu pochádza výzva: „Predstúpme pred Neho s podakovaním zvučne Mu jasajme chválospevy!“

- a) 23   b) 95   c) 1   d) 117

11) Aké povolanie vykonával Matúš predtým, ako ho Ježiš povolal za svojho učeníka?

- a) tesár   b) rybár   c) colník   d) kňaz

12) Ako sa volal muž z knihy Ester, ktorý zamýšľal vyhubiť židovský národ?

- a) Hégaj   b) Mordochaj   c) Hámán   d) Ahasvér

9) b) – 2M 28, 1 – 4; 10) b) – Z 95, 2; 11) c) – Mt 9, 9; 12) c) – Est 3, 6
5) a) – Mk 1, 19 – 20; 6) a) – Est 1, 2; 5.8; 7) c) – 2Kr 4, 40 – 41; 8) a) – Joz 6, 20;
1) d) – Sk 1, 26; 2) b) – 1S 3, 10; 3) c) – Est 9, 26.28; 4) c) – 1M 5, 24; 2Kr 2, 11;

Odpovede:

Denný detský tábor, júl 2021

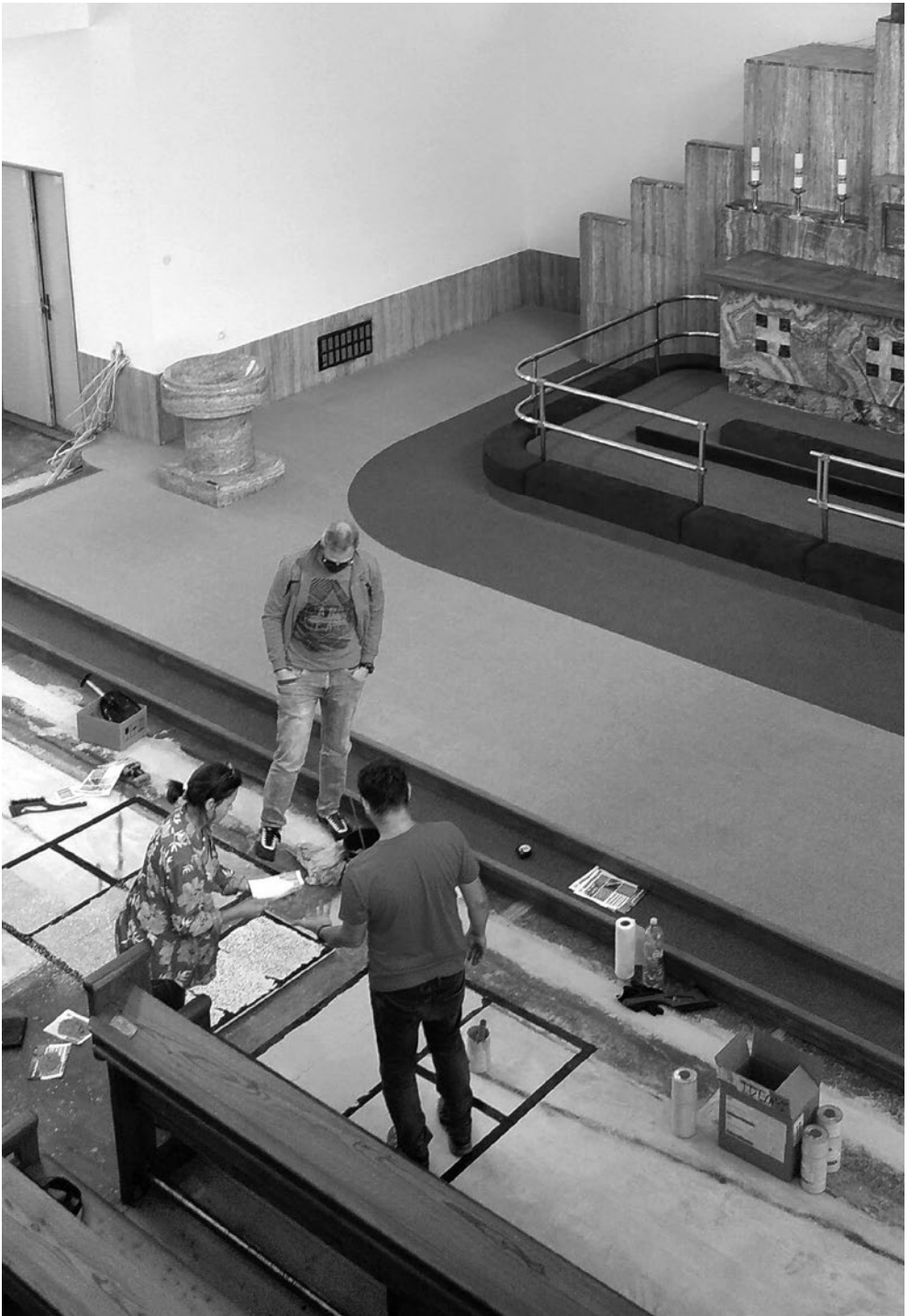
Príbeh o kráľovnej Ester bol biblickou témou tábora.

Kde je královna, nechýbají ani ozbrojené strážce.

Spráchnivený kríž bol zo strechy kaplnky

Ev. domu starostlivosti na jar 2021 demontovaný. V budúcnosti ho nahradí nový kríž.

Libuša Gbúrová (*5. 10. 1927 †17. 1. 2021) so svojimi blízkymi. Záznam z pohrebnej rozlúčky s ňou je na YouTube: Babička Libuška, obrad 27. 1. 2021

Sestry Helenka Mažáriová a Libuška Gbúrová (obe zosnuli začiatkom r. 2021)

Denný detský tábor, júl 2021
Zborový deň, Častá, jún 2021

Zborový deň, Častá, jún 2021

Služby Božie v Stredisku ev. diakonie na Partizánskej ulici, júl 2021

Zborový farár Ondrej Majling pri požehnaní detí a učiteľov na začiatku školského roku 2021 - 2022 a pri príhovore deťom

EV 4391/11
ISSN 1338-7936